

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

Διπλωματική Εργασία

**Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ**

Του
ΖΑΧΑΡΝΑ ΓΙΩΡΓΟΥ

**Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του διπλώματος μεταπτυχιακών
σπουδών στη Δημόσια Διοίκηση**

Ιανουάριος 2023

Ευχαριστίες

Πρώτα απ' όλα, ένα μεγάλο και θερμό ευχαριστώ, στην αδελφή μου Ζαχαρένια, στέλεχος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, αλλά και όλους τους φίλους, γνωστούς και συνεργαζόμενους σε Δήμους και Περιφέρειες που συνετέλεσαν στην επιτυχή διενέργεια της επιστημονικής έρευνας, για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας.

Περίληψη

Η καινοτομία αποτελεί πλέον συστατικό μέρος της κοινωνίας μας και της Δημόσιας Διοίκησης. Η παρούσα μελέτη έχει ως θέμα την καινοτομία ως παράγοντα βελτίωσης της ποιότητας στην ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση, με κύριο στόχο να διερευνήσει το εάν υπάρχουν καινοτόμες ενέργειες σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης της χώρας μας και ποιες λειτουργίες αφορούν οι καινοτομίες αυτές. Επιπρόσθετα, η έρευνα στοχεύει στην διερεύνηση των επιπτώσεων των καινοτομιών αυτών τόσο στους κλάδους όσο και στα άτομα της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και τη συσχέτιση των απόψεων του δείγματος σχετικά με την καινοτομία στην τοπική αυτοδιοίκηση με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών έλαβε χώρα μια έρευνα με διενέργεια ερωτηματολογίου, σε εργαζόμενους Δήμων και Περιφερειών από όλη την Ελλάδα, μέσω απλής τυχαίας δειγματοληψίας. Το εργαλείο της έρευνας αποτέλεσε ένα ερωτηματολόγιο 21 ερωτήσεων, το οποίο και μοιράστηκε ηλεκτρονικά μέσω google forms. Η σύνταξη του κορμού του ερωτηματολογίου της έρευνας έγινε στα τέλη Σεπτεμβρίου 2022, ενώ στα μέσα Οκτωβρίου άρχισε να διανέμεται μέσω ηλεκτρονικών ταχυδρομείων. Το εγχείρημα, το δείγμα της έρευνας να αποτελείται από εργαζόμενους 7 φορέων ΟΤΑ, από διαφορετικό βαθμό, μέγεθος, γεωγραφική περιοχή και εγγύτητα ή μη σε μεγάλα αστικά κέντρα, όσο προεξοφλούσε ενδιαφέροντα αποτελέσματα, τόσο συνεπάγονταν και προβλήματα στην διαδικασία συλλογής των αποτελεσμάτων, καθώς απαιτήθηκαν χρήσιμες επεξηγήσεις και προσδιορισμός εννοιών. Αυτό δυσχέρανε την διαδικασία παρατείνοντάς την χρονικά και τελικά μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου 2022 συλλέχθηκαν 101 απαντημένα ερωτηματολόγια.

Τα πρωτογενή δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω του ερωτηματολογίου, εισήχθησαν με την κατάλληλη κωδικοποίηση στο στατιστικό πρόγραμμα SPSSv.26 και στην συνέχεια αναλύθηκαν με την βοήθεια περιγραφικών μέσων και στοιχείων όπως για παράδειγμα είναι οι απόλυτες και οι σχετικές συχνότητες. Επίσης διενεργήθηκε one-way Anova και post-hoc LSD test. Τέλος, έλαβε χώρα η ανάλυση συσχέτισης με την χρήση του συντελεστή Pearson και το επίπεδο σημαντικότητας τέθηκε ίσο με 0,05.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας φάνηκε ότι παραπάνω από τους μισούς εργαζόμενους του δείγματος θεωρεί ότι υπάρχει στον φορέα που εργάζεται κάποια εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με την έρευνα και την ανάπτυξη, καθώς και την επινόηση ή υιοθέτηση και εφαρμογή καινοτόμων ιδεών. Μάλιστα, η συντριπτική πλειονότητα του δείγματος (88,12%) αναφέρει ότι κατά την τελευταία 5ετία, υπήρχε έστω και μια καινούρια υπηρεσία, την οποία κρίνει ως θετική στον φορέα εργασίας του. Οι καινοτομίες που έχουν εισαχθεί αφορούν κυρίως στην οργάνωση της εργασίας διαδικασιών που παράγει μια υπηρεσία καθώς και στην καλύτερη πρόσβαση, προβολή, απλοποίηση, συντόμευση μιας υπηρεσίας και οι επιπτώσεις τους λαμβάνονται από το δείγμα ως θετικές. Οι σημαντικότερες αλλαγές στον φορέα του έγιναν στην οργανωτική αναδιάταξη και στην εικόνα του φορέα και ακολουθούν η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και η περιστολή δαπανών και εξοικονόμηση πόρων, οι οποίες και φαίνεται να είναι πιο σημαντικές για την διοίκηση του φορέα, έπειτα για τους συναλλασσόμενους του φορέα και έπειτα για τους εργαζόμενους. Συνολικά φαίνεται ότι το δείγμα θεωρεί ότι η εφαρμογή των καινοτομιών έχει αποδώσει αρκετά και οι τομείς βελτίωσης αφορούν την καθημερινότητα στην εργασία σε θέματα συνεργασίας με τους συναδέλφους και τη διοίκηση και την παραγωγικότητα. Τέλος, φάνηκε ότι το φύλο αποτελεί στατιστικά σημαντικό παράγοντα για το εάν κρίνεται θετική η εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας, ο βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης που εργάζονται οι ερωτώμενοι για το εάν γνωρίζει το δείγμα κατά πόσο αυτή η μονάδα είναι τυπική οργανωτική μονάδα ή άτυπη, καθώς και για ποιους είναι σημαντικές οι αλλαγές αυτές, η ηλικία των ερωτώμενων για το εάν γνωρίζει το δείγμα κατά πόσο αυτή η μονάδα είναι τυπική οργανωτική μονάδα ή άτυπη, καθώς και για το ένα αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα τους, η προϋπηρεσία των ερωτώμενων στον φορέα για το εάν κρίνει θετική την εισαγωγή έστω και μιας καινούριας υπηρεσίας κατά τα τελευταία πέντε χρόνια καθώς και για το αν αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και τέλος το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτώμενων για το εάν υπάρχει στον φορέα τους οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με την έρευνα και την ανάπτυξη.

Abstract

Innovation is now an integral part of our society and Public Administration. The subject of this study is innovation as a quality improvement factor in Greek local government, with the main objective of investigating whether there are innovative actions at the level of local government in our country and which functions these innovations concern. In addition, the research aims to investigate the impact of these innovations on both the sectors and individuals of local government, as well as the correlation of the sample's views on innovation in local government with the demographic characteristics of the sample.

In order to achieve these goals, a survey was carried out with a questionnaire, among employees of Municipalities and Regions from all over Greece, through simple random sampling. The research tool was a questionnaire of 21 questions, which was shared electronically through google forms. The compilation of the body of the survey questionnaire took place at the end of September 2022, while in mid-October it began to be distributed through e-mails. The project, the research sample consisting of employees of 7 OTA bodies, from different degrees, sizes, geographical areas and proximity or not to large urban centers, as much as it yielded interesting results, it also entailed problems in the process of collecting the results, as useful explanations and definition of concepts. This made the process difficult by extending it in time and finally by the end of December 2022, 101 answered questionnaires were collected.

The primary data collected through the questionnaire were entered with appropriate coding into the statistical program SPSSv.26 and then analyzed with the help of descriptive means and elements such as absolute and relative frequencies. One-way Anova and post-hoc LSD test were also performed. Finally, correlation analysis was performed using the Pearson coefficient and the level of significance was set equal to 0.05.

According to the results of the survey, it appeared that more than half of the employees in the sample consider that there is an authorized unit in the organization they work for that deals with research and development, as well as the invention or adoption and implementation of innovative ideas. In fact, the vast majority of the sample (88.12%) reports that during the last 5 years, there was at least one new service, which they consider positive for their employer. The innovations that have

been introduced mainly concern the organization of the work processes that produce a service as well as the better access, visibility, simplification, shortening of a service and their effects are perceived by the sample as positive. The most important changes in his institution were made in the organizational reorganization and in the institution's image, followed by the utilization of human resources and the reduction of costs and savings, which seem to be more important for the institution's management, then for the institution's business partners and then for the workers. Overall, it seems that the sample considers that the implementation of the innovations has paid off enough and the areas of improvement concern everyday life at work in matters of cooperation with colleagues and management and productivity. Finally, it appeared that gender is a statistically significant factor for whether the introduction, during the last 5 years (2018 - 2022), of even one (1) new service, the degree of local government the respondents work for, whether they know the sample whether this unit is a formal organizational unit or informal, as well as for whom these changes are important, the age of the respondents on whether the sample knows whether this unit is a formal organizational unit or informal, as well as the one this is supported by a substantial use of IT and communication technologies in their institution, the previous service of the respondents in the institution as to whether they consider the introduction of even one new service in the last five years positive as well as whether this is supported by a substantial use of IT and communication technologies and finally the educational level of the respondents on whether there is any authorized unit in their institution which deals with research and development.

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή	1
2. Τοπική αυτοδιοίκηση	3
2.1 Αποσαφήνιση εννοιών σχετικών με την τοπική αυτοδιοίκηση	3
2.2 Η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα (οργανισμοί, οικονομική λειτουργία, αρμοδιότητες, υπηρεσίες, προβλήματα και προκλήσεις).....	4
3. Καινοτομία.....	9
3.1 Αποσαφήνιση εννοιών σχετικών με την καινοτομία	9
3.2 Καινοτομία και Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα.....	11
3.3 Καινοτομία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση	15
4. Μεθοδολογία.....	17
4.1 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα.....	17
4.2 Δείγμα.....	17
4.3 Ερωτηματολόγιο	18
4.4 Περιγραφή της διαδικασίας της έρευνας.....	18
4.5 Στατιστική ανάλυση	19
5. Ανάλυση δεδομένων και Ερμηνεία ευρημάτων	20
5.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος.....	20
5.2 Ερωτήσεις σχετικά με την καινοτομία στην τοπική αυτοδιοίκηση	28
5.3 Συσχέτιση δημογραφικών στοιχείων με τις ερωτήσεις.....	40
Συμπεράσματα – Προτάσεις	44
Βιβλιογραφία	46
Παράρτημα.....	52

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Σε ποιόν βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανήκει ο φορέας που εργάζεστε;	20
Πίνακας 2. Περιοχή - Περιφερειακή Ενότητα.....	21
Πίνακας 3. Πόλη - Δήμος.....	22
Πίνακας 4. Φύλο.....	23
Πίνακας 5. Ηλικία.....	24
Πίνακας 6. Προϋπηρεσία στον συγκεκριμένο φορέα.....	25
Πίνακας 7. Σε τι θέση εργάζεστε;.....	26
Πίνακας 8. Ποια είναι η Κατηγορία ή η εκπαιδευτική βαθμίδα σας, έτσι όπως αναφέρεται στον Ο.Ε.Υ. του φορέα σας;.....	27
Πίνακας 9. Υπάρχει στον φορέα σας οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με έρευνα & ανάπτυξη.....	28
Πίνακας 10. Αν ναι γνωρίζετε αν αυτή είναι.....	29
Πίνακας 11. Κρίνετε θετική την εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας;.....	30
Πίνακας 12. Ξέρετε αν αυτή εφαρμόζεται ήδη όμοια ή σε κάποια παραλλαγή της σε κάποιο άλλον φορέα της δημόσιας διοίκησης;.....	31
Πίνακας 13. Αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα σας;.....	32
Πίνακας 14. Οι καινοτομίες που έχουν εισαχθεί αφορούν.....	33
Πίνακας 15. Γενικά κατά την γνώμη σας, οι επιπτώσεις από την εισαγωγή καινοτομιών μέσα από τις νέες υπηρεσίες ήταν.....	34
Πίνακας 16. Σε ποιο από τα παρακάτω ήταν σημαντικότερες οι αλλαγές που προκάλεσαν στον φορέα σας;.....	35
Πίνακας 17. Για ποιους από τους παρακάτω ήταν πιο σημαντικές οι αλλαγές;.....	36
Πίνακας 18. Σίγουρα η εισαγωγή και εφαρμογή των καινοτομιών προκάλεσε εύλογα μια επένδυση.....	37
Πίνακας 19. Θα συμφωνούσατε ο φορέας σας να δεσμεύσει πόρους για την εισαγωγή καινοτομιών και για την επόμενη 5ετία (2023 - 2027);.....	38
Πίνακας 20. Προσωπικά, η εισαγωγή καινοτομιών βελτίωσε την καθημερινότητα στην εργασίας σας; Πιο συγκεκριμένα:.....	39
Πίνακας 21. Συσχέτιση φύλου με τις απαντήσεις.....	40

Πίνακας 22. Συσχέτιση βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης με τις απαντήσεις.....	40
Πίνακας 23. Συσχέτιση της ηλικίας με τις απαντήσεις.....	41
Πίνακας 24. Συσχέτιση της προϋπηρεσίας με τις απαντήσεις.....	42
Πίνακας 25. Συσχέτιση του εκπαιδευτικού επιπέδου με τις απαντήσεις.....	42

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Σε ποιόν βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανήκει ο φορέας που εργάζεστε;.....	20
Διάγραμμα 2. Περιοχή - Περιφερειακή Ενότητα;	21
Διάγραμμα 3. Πόλη - Δήμος;.....	22
Διάγραμμα 4. Φύλο.....	23
Διάγραμμα 5. Ηλικία	24
Διάγραμμα 6. Προϋπηρεσία στον συγκεκριμένο φορέα.....	25
Διάγραμμα 7. Σε τι θέση εργάζεστε.....	26
Διάγραμμα 8. Ποια είναι η Κατηγορία ή η εκπαιδευτική βαθμίδα σας, έτσι όπως αναφέρεται στον Ο.Ε.Υ. του φορέα σας;.....	27
Διάγραμμα 9. Υπάρχει στον φορέα σας οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με έρευνα & ανάπτυξη	28
Διάγραμμα 10. Αν ναι γνωρίζετε αν αυτή είναι.....	29
Διάγραμμα 11. Κρίνετε θετική την εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας;	30
Διάγραμμα 12. Ξέρετε αν αυτή εφαρμόζεται ήδη όμοια ή σε κάποια παραλλαγή της σε κάποιο άλλον φορέα της δημόσιας διοίκησης;	31
Διάγραμμα 13. Αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα σας;	32
Διάγραμμα 14. Οι καινοτομίες που έχουν εισαχθεί αφορούν.....	33
Διάγραμμα 15. Γενικά κατά την γνώμη σας, οι επιπτώσεις από την εισαγωγή καινοτομιών μέσα από τις νέες υπηρεσίες ήταν	34
Διάγραμμα 16. Σε ποιο από τα παρακάτω ήταν σημαντικότερες οι αλλαγές που προκάλεσαν στον φορέα σας;	35
Διάγραμμα 17. Για ποιους από τους παρακάτω ήταν πιο σημαντικές οι αλλαγές;	36
Διάγραμμα 18. Σίγουρα η εισαγωγή και εφαρμογή των καινοτομιών προκάλεσε εύλογα μια επένδυση	37
Διάγραμμα 19. Θα συμφωνούσατε ο φορέας σας να δεσμεύσει πόρους για την εισαγωγή καινοτομιών και για την επόμενη 5ετία (2023 - 2027);	38
Διάγραμμα 20. Προσωπικά, η εισαγωγή καινοτομιών βελτίωσε την καθημερινότητα στην εργασίας σας; Πιο συγκεκριμένα:	39

Διάγραμμα 21. Συσχέτιση του εκπαιδευτικού επιπέδου με τις απαντήσεις (post hoc test).....	43
---	----

1. Εισαγωγή

Τρεις θεματικές ενότητες μας απασχολούν όλο και περισσότερο κατά την διάρκεια του χρόνου, προκαλώντας έντονη συζήτηση, διάθεση διερεύνησης και αποφασιστικότητα για την λήψη πρωτοβουλιών. Η καινοτομία με εργαλείο την ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, η αποκέντρωση με εφελτήριο την Τοπική διακυβέρνηση και την ποιότητα με γνώμονα τις αυξανόμενες απαιτήσεις. Αν και έχει δημιουργηθεί μια σχετική εμπειρία απαιτείται περαιτέρω σπουδή, καθώς τα παραπάνω μέχρι τώρα δείχνουν να έχουν δραστική επίπτωση στο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον, τάση διάδοσης και επέκτασης σε όλο το φάσμα του Δημόσιου βίου και συσχετίσεις μεταξύ τους με ενδιαφέρον για τα αποτελέσματα και τις διεργασίες τους.

Η πραγματικότητα είναι σκληρή για την Ελλάδα, που κατατάσσεται στη 41η θέση στον Παγκόσμιο Δείκτη Καινοτομίας και 57η στον Παγκόσμιο Δείκτη Ανταγωνιστικότητας, από τις 129 και 140 χώρες αντίστοιχα, με μόνο την Κροατία να βρίσκεται κάτω από αυτήν σε αμφοτέρους τους δείκτες, μεταξύ των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στον Παγκόσμιο Δείκτη Καινοτομίας οι άλλες πέντε χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη νότια Ευρώπη, βρίσκονται στις θέσεις 27-32. Η Ελλάδα, βραχυπρόθεσμα, θα πρέπει να επιδιώξει να φτάσει σε αυτό το επίπεδο, ως ένα πρώτο βήμα, για να γίνει μία καινοτόμος χώρα.

Σκοπός της έρευνας αυτής είναι η καταγραφή, ο προσδιορισμός και η κατανόηση της σχέσης που υπάρχει μεταξύ της εισαγωγής καινοτομιών στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού και της βελτίωσης των επιδόσεων τους στην παρεχόμενη ποιότητα σε εξωτερικούς και εσωτερικούς πελάτες, αλλά και στον τρόπο λειτουργίας τους.

Υπάρχει λοιπόν μια «ενδεδειγμένη δοσολογία» για το καθένα ξεχωριστά για να αποδώσουν τα μέγιστα και σε τι συνδυασμούς τους μπορούμε να έχουμε οφέλη και σε τι πεδία;

Ποιες ευρύτερες πολιτικές αλλά και ειδικότερες πρακτικές πρέπει να υιοθετηθούν από τους εμπλεκόμενους φορείς προς υλοποίηση των παραπάνω και με πιο σύννομο, σύντομο, οικονομικότερο και αποδοτικότερο τρόπο; Τι μέθοδοι και μέσα πρέπει να ενεργοποιηθούν για να πετύχουν την μικρότερη εισροή και χρήση πόρων, καθώς και εκροή αποτελεσμάτων; Τι μηχανισμοί πρέπει να κινητοποιήσουν για να περιοριστούν αντιδράσεις που τυχόν να παρουσιασθούν εντός και εκτός, κατά τον σχεδιασμό, προσαρμογή στα συγκεκριμένα δεδομένα και εφαρμογή τους;

Μέσα από την διαθέσιμη, αυτήν την στιγμή, βιβλιογραφία σχετικά με το αντικείμενο και εκπόνηση επί τόπου έρευνας με ερωτηματολόγιο, σε ένα ενδεικτικό αλλά άκρως αντιπροσωπευτικό δείγμα, αντλήθηκαν στοιχεία, για να επιτευχθούν επί μέρους μικρότεροι αλλά άκρως κρίσιμοι αντικειμενικοί στόχοι όπως:

- Καταγραφή, οριοθέτηση και αξιολόγηση των γενικών πολιτικών της ΕΕ που έχουν χαραχτεί και ακολουθούνται αναφορικά με την καινοτομία, πιο στοχευόμενα στο πλαίσιο της Τοπικής διακυβέρνησης.
- Ανάλυση και κωδικοποίηση, των στρατηγικών που ακολουθούν οι ελληνικές Περιφέρειες και Δήμοι πάνω σε θέματα καινοτομίας, του βαθμού αφομοίωσης ευρύτερων Ευρωπαϊκών και Εθνικών πολιτικών και σύμπλευσης με τις γενικότερες τάσεις και κατευθύνσεις.
- Προσδιορισμός των εξειδικευμένων αναγκών, κατά το δυνατό, της Ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κατά πόσο μπορούν να καλυφθούν ακολουθώντας και υλοποιώντας τις παραπάνω πολιτικές και τι προοπτικές ανοίγονται μελλοντικά αν δεν υπάρξει η όποια παρέκκλιση ή παραίτηση.
- Κατανόηση της σημασίας της ποιότητας ως έννοιας, τι προστιθέμενη αξία μπορεί να αποφέρει, σημασία που έχει η συνεχής επιδίωξη βελτίωσης της και σε τι βαθμό αυτή επηρεάζεται από την εισαγωγή καινοτομιών και νέας τεχνολογίας. Προσπάθεια για ποσοτική μέτρηση αυτής της επίδοσης, μέσω κατάλληλων, αποδεκτών και αξιόπιστων δεικτών.
- Σκιαγράφηση και ανάδειξη «άριστων» μιγμάτων πολιτικών εισαγωγής καινοτομίας και μοντέλων πρακτικής εφαρμογής τους, για την μεγιστοποίηση σταθερών και ρευστοποιήσιμων αποτελεσμάτων για Δημόσια Διοίκηση, ΟΤΑ, θεσμούς και πολίτες.

2. Τοπική αυτοδιοίκηση

2.1 Αποσαφήνιση εννοιών σχετικών με την τοπική αυτοδιοίκηση

Από όλα τα υπάρχοντα συστήματα διοικήσεως, η αποκέντρωση, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα για τη διοίκηση των σύγχρονων κρατών. Η αποκέντρωση πρεσβεύει τις φυγόκεντρες δυνάμεις του κοινωνικού συνόλου και αντιτίθεται με την έννοια της συγκέντρωσης, που πρεσβεύει τις κεντρομόλους δυνάμεις. Στην συγκέντρωση η αποφασιστική αρμοδιότητα δίνεται στο κέντρο του οργανισμού, ενώ στις αποκέντρωση διασπείρεται η αποφασιστική αρμοδιότητα σε διάφορα μικρότερα κέντρα. (Φαναριώτης, 1999:200).

Ο βαθμός εφαρμογής της αποκέντρωσης ή συγκέντρωσης των αποφασιστικών αρμοδιοτήτων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον πληθυσμό του εκάστοτε κράτους, αλλά και την έκταση που περιλαμβάνει εντός των συνόρων του. Με άλλα λόγια σε ένα μικρό κράτος είναι εύκολο για την κεντρική διοίκηση να επιλύει τα προβλήματα από το κέντρο. Αντίθετα, όσο μεγαλύτερο είναι το κράτος τόσο δυσκολότερη η δυνατότητα της κεντρικής κυβέρνησης να λαμβάνει γνώση για όλα τα προβλήματα των περιφερειών. Ως εκ τούτου, ορισμένα θέματα τοπικής σημασίας, φαίνεται να διοικούνται αποτελεσματικότερα από τους κατοίκους της περιοχής, που φέρουν τη γνώση για τα εκάστοτε ζητήματα. Η μορφή αυτή διοικήσεως των τοπικών θεμάτων από τους κατοίκους των ίδιων περιοχών, ονομάστηκε «*Τοπική Αυτοδιοίκηση*» (Ανδρίτσος & Πούλιος, 2011).

Ως τοπική αυτοδιοίκηση, θα μπορούσε λοιπόν να οριστεί «*το σύνολο των οργανισμών που αναλαμβάνουν, τόσο σε επίπεδο πόλης όσο και σε επίπεδο περιφέρειας, το σύνολο των διοικητικών αρμοδιοτήτων*». Από τον ορισμό αυτόν φαίνεται ότι η τοπική αυτοδιοίκηση είναι τόσο δημογραφική όσο και γεωγραφική έννοια, η οποία διακρίνεται σε ΟΤΑ Α' βαθμού (δημοτικοί) και Β' βαθμού (περιφερειακοί). Συνήθως οι Δήμοι αναλαμβάνουν τα στενότερου τύπου τοπικά ζητήματα και οι περιφέρειες τα ευρύτερα (Τομαρά- Σιδέρη, 1999:33).

Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί μια αυτόνομη διοίκηση, που δεν τελεί σε σχέση εξάρτησης με το κράτος και με τα εκλεγμένα όργανα από την τοπική κοινωνία, διαχειρίζεται αυτοβούλως και ανεξάρτητα από την κεντρική κρατική διοίκηση τις τοπικές της υποθέσεις. Παρά το ότι τα μέλη της εκλέγονται άμεσα από την τοπική κοινωνία και άρα έχει αυτοτέλεια, στην πράξη έχει φανεί πολλές φορές ότι παρεισφρεί το πολιτικό στοιχείο (Τομαρά- Σιδέρη, 1999:34).

Επιπρόσθετα, η δομή της εκάστοτε τοπικής αυτοδιοίκησης καθορίζεται από το Σύνταγμα και οι ΟΤΑ διαθέτουν τόσο διοικητική όσο και οικονομική αυτοτέλεια (Μπέσιλα- Βήκα, 2004:5). Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί ότι παρά την οικονομική τους αυτοτέλεια, οι ΟΤΑ δεν έχουν αρμοδιότητα επιβολής και είσπραξης των φόρων και των τελών (Χλέπας, 2001:132) και άρα δεν είναι ουσιαστικά αυτόνομοι (Δαγτόγλου, 2004:594).

Όπως και προαναφέρθηκε η τοπική αυτοδιοίκηση, αποτελεί μέρος του αποκεντρωτικού συστήματος αλλά και μία ιδιαίτερη μορφή αυτού, διότι αποτελεί μια διοικητική αυτοδιοίκηση. Δηλαδή οι ΟΤΑ έχουν την αποκλειστική ευθύνη για τη διαχείριση ορισμένων τοπικών διοικητικών θεμάτων, διευκολύνοντας ουσιαστικά το κράτος για την συντομότερη και αποτελεσματικότερη επίλυση τοπικών ζητημάτων (Τσουντας & Τριανταφυλλοπούλου 2010: 136). Οι ΟΤΑ διαθέτοντας δημοσιονομική αυτοτέλεια, έχουν το δικό τους προϋπολογισμό και τον διαθέτουν κατά δική τους κρίση, με την επίβλεψη βέβαια του κράτους (Σαββαΐδου, 2009: 58).

Από όλα τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι η τοπική αυτοδιοίκηση έχει πολύ σημαντικό ρόλο και χρησιμότητα για την σύγχρονη κοινωνία. Με την άνθηση της παγκοσμιοποίησης σε όλες τις σύγχρονες κοινωνίες, η τοπική κοινωνία χρειάζεται μεγαλύτερη ενίσχυση, έτσι ώστε να ακούγεται η φωνή της και οι ανάγκες της και να επιλύονται τα ζητήματα που προκύπτουν (Τομαρά- Σιδέρη, 1999:34). Αποτελώντας έναν κεντρικό θεσμό της δημοκρατίας και συγκεκριμένα των συμμετοχικών δημοκρατικών διαδικασιών, η τοπική αυτοδιοίκηση δίνει φωνή και απόφαση στους πολίτες σε όλο το φάσμα των κοινωνικών δραστηριοτήτων (Κοντογιώργης, 1985; Μπαμπούνης, 2008).

2.2 Η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα (οργανισμοί, οικονομική λειτουργία, αρμοδιότητες, υπηρεσίες, προβλήματα και προκλήσεις)

Στην Ελλάδα το αποκεντρωτικό σύστημα διοίκησης έχει περάσει από πολλές αλλαγές. Εάν κανείς ξεκινήσει από την εποχή της Αρχαίας Ελλάδας, μπορεί να δει ότι ο Κλεισθένης είχε χωρίσει την Αθηναϊκή Πολιτεία σε Δήμους (100). Ο εκάστοτε Δήμος είχε τα δικά του Διοικητικά Όργανα, τα οποία οι ίδιοι οι κάτοικοι του Δήμου εξέλεγαν. Αργότερα, στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, η Ελλάδα υποβλήθηκε σε αυτοδιοικητική διαίρεση της Οθωμανικής Επικράτειας. Το έτος 1833 με το Βασιλικό Διάταγμα του Απριλίου, η Ελλάδα διαιρέθηκε σε Διοικητικές Περιφέρειες με 47 επαρχίες και 10 νομαρχίες, με βάση το γαλλικό διοικητικό σύστημα (Φαναριώτης, 1999: σελ 356). Τρία χρόνια αργότερα, οι νόμοι αυτοί καταργήθηκαν οι δημιουργήθηκαν εκ νέου 30 διοικήσεις και 19 υποδιοικήσεις. Το 1845 επανήλθε η διαίρεση των επαρχιών, οι οποίες μάλιστα από 47 αυξήθηκαν σε 49. Αρκετά χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα το 1887 καταργήθηκε εντελώς η Επαρχιακή διαίρεση και ορίστηκε ότι οι νομοί θα διοικούνται άμεσα από τους νομάρχες χωρίς την παρεμβολή άλλης διοικητικής αρχής (Μαΐστρος, 2000).

Το 1912 στη χώρα μας καθιερώθηκε ένα νέο σύστημα Τοπικής Αυτοδιοίκησης με κύριο στοιχείο την κοινότητα. Με το Άρθρο 102 του Συντάγματος του 1975, οι Δήμοι και οι Κοινότητες είναι η πρώτη βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ οι υπόλοιπες βαθμίδες αφήνεται να ορισθούν με νόμο. Η

Διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Ο.Τ.Α., οι οποίοι είναι διοικητικά αυτοτελείς, υπό την εποπτεία του κράτους.

Ο εκσυγχρονισμός του Διοικητικού συστήματος στη χώρα μας πραγματοποιήθηκε με το Νόμο 2539/97, η επονομαζόμενη «Διοικητική μεταρρύθμιση του Καποδίστρια», με την οποία προτάθηκαν λιγότεροι και ισχυρότεροι Δήμοι με υποχρεωτική συνένωση παλαιότερων Δήμων. Με το σχέδιο Καποδίστριας συνενώθηκαν κάποιες κοινοτήτων σε μεγαλύτερους δήμους, έτσι ώστε να επέλθουν αποτελεσματικότερες λειτουργίες. Οι Δήμοι που δημιουργήθηκαν ήταν 910 και οι κοινότητες 124 κοινότητες, ενώ προηγουμένως ήταν 457 Δήμοι και 5.318 Κοινότητες (Χλέπας, 1999:408).

Μετά την μεταρρύθμιση Καποδίστριας ακολούθησε η διοικητική μεταρρύθμιση του νόμου 3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης", που έλαβε χώρα 13 χρόνια μετά και συγκεκριμένα τον Ιούνιο του 2010. Με το μεταρρυθμιστικό σχέδιο Καλλικράτης ο στόχος ήταν να μην υπάρχουν Δήμοι με πληθυσμό μικρότερο των 10.000 κατοίκων, με εξαίρεση τα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης που ως κατώτερο όριο τέθηκε το όριο των 25.000 κατοίκων και τις ορεινές περιοχές και τα νησιά όπου το όριο ορίστηκε σε 2.000 κατοίκους, εκτός της Κρήτης και της Εύβοιας. Έτσι με το νόμο αυτό περιορίστηκε ο αριθμός των δήμων κατά περίπου 2/3 και καταργήθηκαν οι 57 νομαρχίες και δημιουργήθηκαν οι 13 περιφέρειες (Αρταβάνη 2011). Συγκεκριμένα δημιουργήθηκαν οι εξής επτά αποκεντρωμένες διοικήσεις ως πρώτος βαθμός αυτοδιοίκησης:

- Αττικής
- Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας
- Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας
- Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου
- Αιγαίου
- Κρήτης
- Μακεδονίας - Θράκης

Το δεύτερο βαθμό αυτοδιοίκησης αποτέλεσαν οι περιφέρειες, με σκοπό να αξιοποιηθούν αποτελεσματικότερα οι πόροι από την περιφερειακή πολιτική της ΕΕ. Οι περιφέρειες και οι αποκεντρωμένες διοικήσεις υφίστανται σχέσεις συνεργασίας και όχι σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας (Σαββαΐδου, 2009).

Εικόνα 1. Διοικητική Διαίρεση της Ελλάδας με το σχέδιο Καλλικράτης¹

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι ενώ με το Σχέδιο Καποδίστριας υπήρχαν 910 Δήμοι, με το σχέδιο Καλλικράτης περιορίστηκαν σε 325. Οι 50 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και 19 επαρχίες μετατράπηκαν σε 74 Περιφερειακές Ενότητες, ενώ τέλος οι 13 Περιφέρειες παρέμειναν όπως ήταν (Γιαννόπουλος, 2011).

Από όλα τα παραπάνω φαίνεται ότι παρά τις σημαντικές προσπάθειες που έχουν γίνει στην Ελλάδα με τα διάφορα προτεινόμενα μεταρρυθμιστικά σχέδια, η Ελλάδα υστερεί στο βαθμό αποκέντρωσης, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο (Τάτσος & Ζώη, 2021:16). Με το πρόγραμμα Καλλικράτης επήλθε στην χώρα μας και η οικονομική κρίση και έτσι πολλοί από τους στόχους του προγράμματος αυτού ματαιώθηκαν εκ των πραγμάτων, λόγω των μέτρων που επιβλήθηκαν με τα μνημόνια. Η οικονομική αυτή κρίση οδήγησε προς την επανασυγκέντρωση της

1

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1_%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%84%CE%B7%CF%82#/media/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF:Kallikratis_dioikisi.png

εξουσίας με ιδιαίτερα αυστηρό έλεγχο στην οικονομική διαχείριση των τοπικών αυτοδιοικήσεων (Χλέπας, 2021:3).

Σήμερα, παρά τις κάποιες σημαντικές προσπάθειες η τοπική αυτοδιοίκηση της χώρας μας φέρει υψηλό επίπεδο συγκεντρωτισμού σε σύγκριση με πολλά άλλα ευρωπαϊκά κράτη (Ladner et al., 2019). Με την πανδημία η ανάγκη αποκέντρωσης έγινε ακόμη πιο επιτακτική, καθώς πολλά μέτρα δεν μπορούσαν να παρθούν τόσο αποτελεσματικά και γρήγορα σε κρατικό όσο σε τοπικό επίπεδο. Η ανάγκη για αποκέντρωση έχει τονιστεί εδώ και χρόνια τόσο από τον ΟΟΣΑ όσο και από άλλους διεθνείς οργανισμούς (OECD, 2018:23).

Το 2016 συστάθηκε Επιτροπή, στο πλαίσιο του Υπουργείου Εσωτερικών, με έργο τη διεξαγωγή μελέτης για την ανάγκη αναθεώρησης του θεσμικού πλαισίου της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία και κατέγραψε τα προβλήματα τόσο σε οργανωτικό όσο και σε λειτουργικό επίπεδο των ΟΤΑ της χώρας και έτσι προτάθηκε το πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι», που εφαρμόστηκε με τη θέσπιση του Νόμου 4555/2018. Στο πρόγραμμα αυτό υπάρχουν 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις, 13 περιφέρειες, 332 δήμοι, 4.783 κοινότητες και 74 περιφερειακές ενότητες και καθιερώθηκε νομικά και πρακτικά ένα ουσιαστικό πεδίο συνεργασίας μεταξύ τοπικής αυτοδιοίκησης και κράτους, με αποτέλεσμα τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για το σταδιακό εκσυγχρονισμό τους (Λαδιάς, 2013:22).

Βασική μέριμνα του προγράμματος αυτού ήταν η ενίσχυση της λειτουργικότητας και της αποτελεσματικότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και η κινητοποίηση των πολιτών στις δραστηριότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αναλυτικότερα, προωθήθηκε η κατηγοριοποίηση των δήμων, η αποδέσμευση των ΟΤΑ από το καθεστώς εποπτείας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και η ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών και θεσμών και του δημοσίου διαλόγου. Σε όλο αυτό παράλληλα έλαβε χώρα και η εναρμόνιση του κοινοτικού και συνταγματικού περιβαλλοντικού κεκτημένου με βάση με επικαιροποιημένα περιβαλλοντικά πρότυπα (Υπουργείο Εσωτερικών, 2018).

Συνοψίζοντας τις αλλαγές που έφερε το τελευταίο αυτό πρόγραμμα στην τοπική αυτοδιοίκηση της χώρας μας, θα πρέπει να αναφερθεί κανείς στην επαναφορά της απλής αναλογικής και την κατανομή των αδιάθετων εδρών ανάλογα με τα μη χρησιμοποιημένα υπόλοιπά τους. Επιπρόσθετα η δημοτική θητεία από τετραετής έγινε πενταετής και στο δημοτικό συνδυασμό δεν περιλαμβάνονταν πλέον υποψήφιοι Πρόεδροι και Σύμβουλοι των κοινοτήτων (Κουρής, 2018).

Μία ακόμη σημαντική αλλαγή ήταν ότι οι δήμοι διακρίθηκαν ανάλογα με τον πληθυσμό τους και ορισμένα άλλα κριτήρια, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών τους, τόσο σε λειτουργικό, όσο και οικονομικό και αναπτυξιακό επίπεδο (Ζυγούρης, 2018). Ακόμη, άλλαξε το σύστημα ελέγχου των ΟΤΑ, η οποία και δόθηκε σε ανεξάρτητες υπηρεσίες και ταυτόχρονα θεσπίστηκε πλαίσιο για την διεξαγωγή δημοψηφίσματος, σε δημοτικό και περιφερειακό επίπεδο (Άρθρο 133 του Ν.4555/2018).

Τέλος, καθιερώθηκε και ένας νέος θεσμός, ο θεσμός του Δημοτικού Διαμεσολαβητή ο οποίος έχει πλέον θητεία για πέντε έτη και ο κύριος ρόλος του είναι η εξάλειψη κακής διοίκησης των ΟΤΑ (Ζυγούρης, 2018).

Συμπερασματικά, με το νέο αυτό πρόγραμμα αναδιαμορφώθηκε αισθητά η τοπική αυτοδιοίκηση της Ελλάδας, διαμορφώνοντας ένα νέο οργανωτικό, λειτουργικό, διοικητικό και επιχειρησιακό τοπίο. Παράλληλα, ανέδειξε την ανάγκη δημιουργίας συμμετοχικής και συνεργατικής κουλτούρας (Κουρής, 2018).

3. Καινοτομία

3.1 Αποσαφήνιση εννοιών σχετικών με την καινοτομία

Πολλοί συγγραφείς (Rowe and Boise 1974; Dewar & Dutton 1986; Rogers, 1995; Utterback 1994; Afuah 1998; Fischer, 2001; Garcia & Calantone, 2002; McDermott & O'Connor, 2002; Pedersen & Dalum, 2004; Frascati Manual, 2004) συνδύασαν την τεχνολογία και τις προοπτικές της αγοράς στην ανάπτυξη θεωρητικών μοντέλων καινοτομίας. Ορισμένοι συγγραφείς λένε ότι η καινοτομία συνίσταται στη δημιουργία μιας νέας ιδέας και στην εφαρμογή της σε ένα νέο προϊόν, διαδικασία ή υπηρεσία, που οδηγεί στη δυναμική ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας και στην αύξηση της απασχόλησης καθώς και στη δημιουργία καθαρού κέρδους (Urabe, 1988). Σε γενικές γραμμές, η έννοια της "καινοτομίας", αποτελεί μια μάλλον περίπλοκη και πολύπλευρη έννοια, στην οποία ένας καθολικά αποδεκτός ορισμός δεν υπάρχει.

Υπάρχουν τρεις κύριες προσεγγίσεις για την εξέταση του όρου της καινοτομίας (Siauliai, 2013). Ο Schumpeter, ο οποίος μπορεί να ονομαστεί ο ιδρυτής της θεωρίας της καινοτομίας στην οικονομία γενικά, θεώρησε την καινοτομία ως τον οικονομικό αντίκτυπο της τεχνολογικής αλλαγής, ως τη χρήση νέων συνδυασμών υφιστάμενων παραγωγικών δυνάμεων για την επίλυση των προβλημάτων των επιχειρήσεων (Schumpeter, 1982). Σύμφωνα με τον Twiss, η καινοτομία αποτελεί μια διαδικασία που συνδυάζει την επιστήμη, την τεχνολογία, την οικονομία και τη διαχείριση, για την επίτευξη νέων λύσεων και εκτείνεται από την εμφάνιση της ιδέας έως την εμπορευματοποίησή της με τη μορφή παραγωγής, ανταλλαγής και κατανάλωσης (Twiss, 1989). Ο Afuah, (1998) αναφέρεται στην καινοτομία ως νέα γνώση που ενσωματώνεται σε προϊόντα, διαδικασίες και υπηρεσίες και ταξινομεί τις καινοτομίες σύμφωνα με τεχνολογικά, αγοραία και διοικητικά/οργανωτικά χαρακτηριστικά τους.

Η καινοτομία χρησιμοποιείται συχνά σε συνδυασμό με όρους όπως η δημιουργικότητα, ο σχεδιασμός, η εφεύρεση και η εκμετάλλευση. Συνδέεται επίσης στενά με όρους όπως η ανάπτυξη και η αλλαγή. Αναλυτικότερα, η εφεύρεση είναι ένας όρος που χρησιμοποιείται συχνά στο πλαίσιο της καινοτομίας. Η εφεύρεση ορίζεται ως όταν δημιουργείται κάτι νέο που δεν υπήρξε ποτέ πριν (The New Oxford Dictionary of English, 1998, σελ. 960). Η εφεύρεση δεν χρειάζεται να ικανοποιεί καμία χρήσιμη ανάγκη και δεν χρειάζεται να περιλαμβάνει την έννοια της αγοράς. Η καινοτομία διαφέρει από την εφεύρεση στο ότι είναι κάτι περισσότερο από τη δημιουργία του «καινούριου», καθώς περιλαμβάνει επίσης την εκμετάλλευση προς όφελος κάποιου, προσθέτοντας αξία σε κάτι. Η εφεύρεση συχνά κατοχυρώνεται με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και συχνά αφορά τη δημιουργία ενός

προϊόντος ή μιας υπηρεσίας που δεν έχει ακόμη επιθυμήσει κάποιος. Εάν όμως μια εφεύρεση μπορεί να αξιοποιηθεί και να μετατραπεί σε αλλαγή, αυτό προσθέτει αξία σε έναν πελάτη και έπειτα γίνεται καινοτομία. Από την άλλη υπάρχουν πολλές καινοτομίες που δεν απαιτούν εφεύρεση, από άποψη της πρωτοτυπίας.

Η καινοτομία αφορά επίσης την ανάπτυξη. Σύμφωνα με τον Drucker (1988), η καινοτομία μπορεί να θεωρηθεί ως μια σκόπιμη και εστιασμένη προσπάθεια για επίτευξη αλλαγής στο οικονομικό ή κοινωνικό δυναμικό (ενός οργανισμού). Επίσης, η καινοτομία σχετίζεται και με την έννοια της δημιουργικότητας (Rosenfeld & Servo, 1991), η οποία είναι μια εγγενής ικανότητα σε όλα τα ανθρώπινα όντα. Δημιουργικότητα είναι μια νοητική διαδικασία που έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή καινοτόμων ιδεών και εννοιών που είναι κατάλληλες, χρήσιμες και εφαρμόσιμες. Η δημιουργική διαδικασία μπορούμε να πούμε ότι αποτελείται από τέσσερις διακριτές φάσεις: την προετοιμασία, την επώαση, την λύση και την επαλήθευση (Wallas, 1926). Μεταγενέστερες αναθεωρήσεις αυτής της διαδικασίας έχουν προσθέσει μια τελική φάση, την επεξεργασία (Kao, 1989), στην οποία βρίσκεται η ιδέα δομημένη και οριστικοποιημένη σε μορφή που μπορεί εύκολα να επικοινωνήσει με τους υπόλοιπους. Η δημιουργικότητα συνεπάγεται ένα επίπεδο πρωτοτυπίας και καινοτομίας που είναι απαραίτητο για την καινοτομία. Αν και η δημιουργικότητα είναι θεμελιώδες μέρος της καινοτομίας, δεν θα πρέπει οι δύο όροι να ταυτίζονται.

Ακόμη, ο όρος σχεδιασμός στο πλαίσιο της καινοτομίας ορίζεται ως «η συνειδητή διαδικασία λήψης αποφάσεων με την οποία η πληροφορία (μια ιδέα). μετατρέπεται σε αποτέλεσμα, είτε από (προϊόν) είτε άυλο (υπηρεσία)» (von Stamm, 2003, σελ. 11). Η δραστηριότητα του σχεδιασμού βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη δημιουργικότητα για την επίλυση ζητημάτων όπως η αισθητική, η μορφή και η λειτουργικότητα του τελικού αποτελέσματος.

Όπως προαναφέρθηκε, υπάρχουν πολλοί εναλλακτικοί ορισμοί της καινοτομίας. Ένα δημοφιλές ορισμός αναφέρει ότι καινοτομία είναι η εφεύρεση που έχει αξιοποιηθεί εμπορικά (Martin, 1994). Σε αυτόν τον εναλλακτικό ορισμό, ο όρος εφεύρεση έχει την ίδια έννοια όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, δηλαδή κάτι νέο που δεν υπήρξε ποτέ πριν. Αυτή η δημιουργία κάτι νέου προέρχεται από το δημιουργική ικανότητα του εκάστοτε οργανισμού και παρέχει ευκαιρίες (Roberts, 1988). Ως εκ τούτου, η καινοτομία μπορεί να θεωρηθεί ως η συστηματική προσέγγιση για τη δημιουργία ένα περιβάλλοντος με βάση τη δημιουργική ανακάλυψη, την εφεύρεση και την εμπορική εκμετάλλευση ιδεών που καλύπτουν ανεκπλήρωτες ανάγκες (Bacon & Butler, 1998).

Τέλος, ένας από τους πρώτους συγγραφείς που τόνισε τη σημασία της καινοτομίας ήταν Schumpeter (1942), ο οποίος περιέγραψε την καινοτομία ως «δημιουργική καταστροφή» που είναι απαραίτητη για την οικονομική ανάπτυξη. Η καινοτομία είναι απαραίτητη στο να βοηθάει τους

οργανισμούς να μεγαλώνουν. Η ανάπτυξη συχνά μετριέται με όρους κύκλου εργασιών και κέρδους, αλλά η ανάπτυξη μπορεί επίσης να συμβεί στη γνώση, την ανθρώπινη εμπειρία, την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των προϊόντων, των διαδικασιών και των υπηρεσιών. Προκειμένου όμως για κάποιους ιδέες για να πετύχουν, πολλές άλλες πρέπει να αποτύχουν. Οι οργανισμοί μπορούν να μάθουν από αυτές τις αποτυχίες ξεχωρίζοντας τις καλές ιδέες από τις κακές. Στη διαχείριση της διαδικασίας της καινοτομίας, η απόρριψη των μη αποτελεσματικών ιδεών είναι συχνά εξίσου σημαντική με την καλλιέργεια καλών ιδεών.

Γίνεται λοιπόν σαφές από όλα τα παραπάνω, ότι η καινοτομία έχει θεωρηθεί βασικό στοιχείο για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης σε πολλές χώρες (Roncaglia, 2005; Samuels et al., 2003). Σύμφωνα με τον Schumpeter (1942), η καινοτομία είναι απαραίτητη για την αλλαγή της υπάρχουσας ισορροπίας και την προώθηση της εμφάνισης νέων προϊόντων. Αυτό σημαίνει ότι οι κυβερνήσεις κατανοούν τη σημασία της καινοτομίας και αναπτύσσουν πολιτικές για την ενίσχυση τους. Η καινοτομία περιλαμβάνει την παραγωγή νέας γνώσης, τεχνολογίας, λογισμικού, ανθρώπινου κεφαλαίου και οργανωτικής δομής. Αυτοί οι παράγοντες είναι απαραίτητοι για την αύξηση της παραγωγικότητας και για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας στην σύγχρονη εποχή. Έτσι λοιπόν, η καινοτομία είναι κρίσιμης σημασίας για την παγκόσμια οικονομία, (Sivak et al., 2011), συμβάλλοντας στην οικονομική ανάπτυξη (Freeman και Soete, 1997) και προωθώντας την επιχειρηματικότητα (Souza, 2009; Filippetti and Archibugi, 2011).

3.2 Καινοτομία και Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα

Με βάση τη βαθμολογία τους, οι χώρες της ΕΕ χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες επιδόσεων:

1. Πρωτοπόρους καινοτομίας
2. Ισχυρούς καινοτόμους
3. Μέτριους καινοτόμους και
4. Αναδυόμενους καινοτόμους.

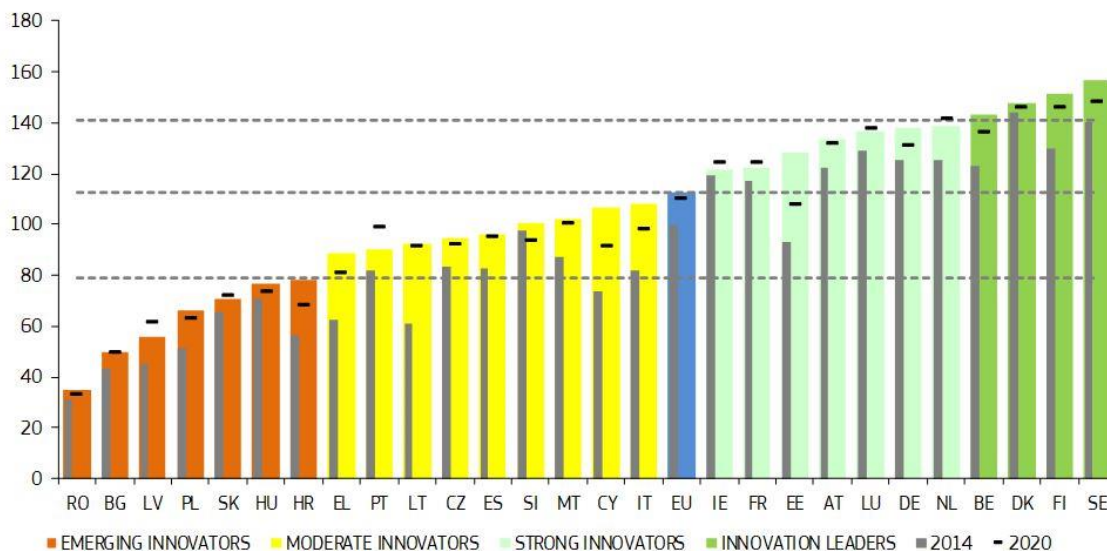
Εικόνα 2. Χάρτης των τεσσάρων κατηγοριών στον δείκτη καινοτομίας της Ευρώπης.

Η Σουηδία συνεχίζει να έχει την καλύτερη επίδοση στην ΕΕ. Άλλοι ηγέτες καινοτομίας είναι η Φινλανδία, η Δανία, η Ολλανδία και το Βέλγιο. Επιπρόσθετα, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, η Αυστρία, η Γερμανία, η Κύπρος και η Γαλλία είναι ισχυροί καινοτόμοι, με απόδοση πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η Εσθονία, η Σλοβενία, η Τσεχία, η Ιταλία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Μάλτα, η Λιθουανία και η Ελλάδα είναι μέτριοι καινοτόμοι, ενώ η Ουγγαρία, η Κροατία, η Σλοβακία, η Πολωνία, η Λετονία, η Βουλγαρία και η Ρουμανία είναι αναδυόμενοι καινοτόμοι.

Σχεδόν όλες οι χώρες της ΕΕ έχουν βελτιώσει τις επιδόσεις τους στον τομέα της καινοτομίας κατά την περίοδο 2015-2022. Σε σύγκριση με την ΕΕ το 2015, οι επιδόσεις έχουν αυξηθεί περισσότερο στην Κύπρο, την Εσθονία, την Ελλάδα, τη Λιθουανία και την Τσεχία. Για δύο αναδυόμενους καινοτόμους, την Κροατία και την Πολωνία, οι επιδόσεις καινοτομίας αυξήθηκαν ταχύτερα από τον μέσο όρο της ΕΕ. Παρόλα αυτά, το χάσμα καινοτομίας της ΕΕ παραμένει. Οι ομάδες επιδόσεων τείνουν να είναι γεωγραφικά συγκεντρωμένες, με τους ηγέτες καινοτομίας και τους πιο ισχυρούς καινοτόμους να βρίσκονται στη Βόρεια και Δυτική Ευρώπη και τους περισσότερους από τους Μέτριους και Αναδυόμενους Καινοτόμους στη Νότια και Ανατολική Ευρώπη.

Μεταξύ 2015 και 2022, η ΕΕ βελτίωσε τη σχετική της θέση έναντι όλων των παγκόσμιων ανταγωνιστών εκτός από την Κίνα. Ως αποτέλεσμα, η ΕΕ μείωσε κάπως το χάσμα της καινοτομίας με την Αυστραλία, τον Καναδά, τη Νότια Κορέα και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Νότια Κορέα συνεχίζει να είναι η πιο καινοτόμος χώρα μεταξύ των παγκόσμιων ανταγωνιστών. Παρακάτω

ακολουθούν κάποια στατιστικά διαγράμματα, που δίνουν την γενικότερη εικόνα των δεικτών καινοτομίας στην ΕΕ.

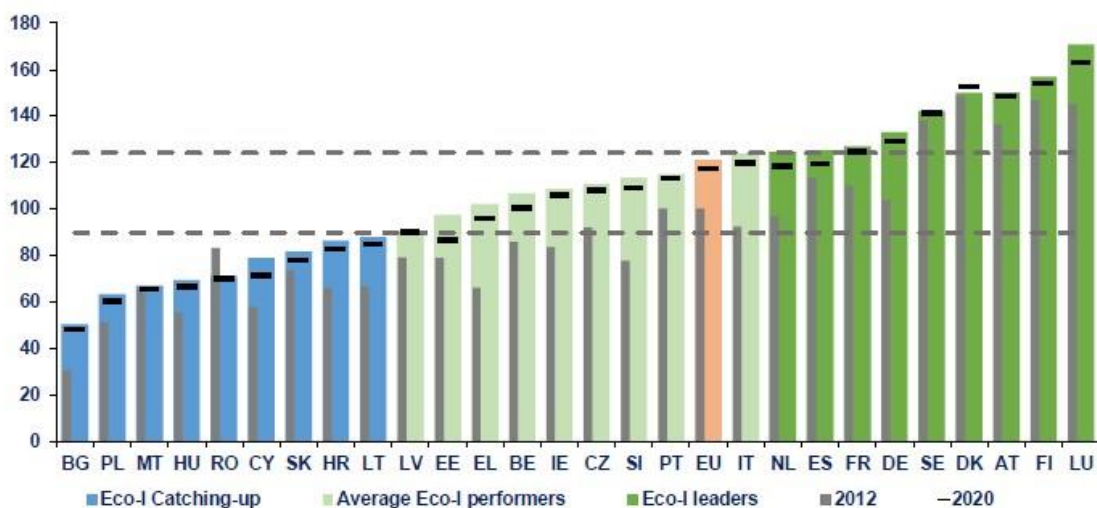

Εικόνα 3. Δείκτης καινοτομίας στην ΕΕ από το 2014 έως το 2020²

Τον Ιούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την έκδοση του 2021 του Δείκτη Οικολογικής Καινοτομίας της ΕΕ. Σύμφωνα με τα τελευταία αποτελέσματα, τα τελευταία δέκα χρόνια, ο ευρωπαϊκός μέσος όρος του Δείκτη Οικολογικής Καινοτομίας συνέχισε να αυξάνεται, με τις πιο αξιοσημείωτες βελτιώσεις στα αποτελέσματα της αποδοτικότητας των πόρων και στα αποτελέσματα της οικολογικής καινοτομίας. Εξετάζοντας τις επιδόσεις ανά κράτος μέλος, το σχήμα 1 δείχνει τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ χωρισμένα σε τρεις ισομεγέθεις ομάδες επιδόσεων, όπου οι κορυφαίες 9 χώρες ανήκουν στους ηγέτες Eco-Innovation Leaders, οι χώρες από τη 10η έως τη 18η κατάταξη ανήκουν στη Μέση Οικολογική Οι ερμηνευτές καινοτομίας και οι χώρες της 19ης έως 27ης κατάταξης ανήκουν στην ομάδα των χωρών που καλύπτουν τη διαφορά με την Οικολογική Καινοτομία. Το Λουξεμβούργο, ακολουθούμενο από τη Φινλανδία και την Αυστρία, είναι οι 3 πρώτες χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις, με σχετικά καλά αποτελέσματα στα θέματα των εκροών οικολογικής καινοτομίας και των κοινωνικοοικονομικών αποτελεσμάτων. Από την άλλη πλευρά, η Βουλγαρία, ακολουθούμενη από την Πολωνία και τη Μάλτα, είναι οι τρεις χώρες με τις χαμηλότερες επιδόσεις.

² <https://www.merit.unu.edu/eu-innovation-scoreboard-2021-sweden-leads-in-europe-while-south-korea-leads-globally/>

Εικόνα 4. Οικο-καινοτομία το 2021, 2020 και 2012.

Όσον αφορά στη χώρα μας, δυστυχώς υστερεί στις περισσότερες πτυχές καινοτομίας, κάτι που κάνει ιδιαίτερα δύσκολη την προσπάθεια για βελτίωση. Αναλυτικότερα οι δείκτες καινοτομίας της χώρας μας είναι κάτω του μέσου όρου της Ε.Ε. Ιδιαίτερα χαμηλές είναι οι επιδόσεις της σε δαπάνες E&A, καινοτομική δυνατότητα των επιχειρήσεων, εμπορικά σήματα και πατέντες. Επιπρόσθετα σημαντική υστέρηση παρατηρείται στην ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, τη σύνδεση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων με τη βιομηχανία, την ευκολία ίδρυσης επιχειρήσεων και τις τεχνολογικές υποδομές.

Από την άλλη η χώρα μας φαίνεται να είναι σχετικά ανοιχτή σε νέες ιδέες (όπως προκύπτει από το δείκτη εθνικής κουλτούρας προσαρμοσμένης σε νέες ιδέες), αλλά υστερεί στο τελικό αποτέλεσμα, την εφαρμογή των ιδεών. Οι συνολικές δαπάνες των επιχειρήσεων για καινοτομία και οι επιχορηγήσεις του δημοσίου είναι επίσης υψηλές. Επίσης, η συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι υψηλή καθώς και η διαθεσιμότητα επιστημονικού προσωπικού. Εκεί όμως που η χώρα μας φαίνεται να έχει υψηλές επιδόσεις είναι στην προώθηση «νέων για την εταιρία» προϊόντων και στις εσωτερικές καινοτομίες της επιχείρησης (οργανωτικές κ.ά).

Όσον αφορά τις δημόσιες πολιτικές καινοτομίας, υπάρχουν και στην Ελλάδα και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα εφαρμογής, χωρίς όμως να έχουν κάποια εστίαση σε μια σαφή εθνική στρατηγική καινοτομίας. Έτσι, η βελτίωση της καινοτομίας στη χώρα μας θα πρέπει να στηριχτεί στα πιο δυνατά σημεία της χώρας (απορρόφηση τεχνολογίας και καινοτομιών, που έχουν παραχθεί αλλού, και οριακή προσαρμογή τους).

Συμπερασματικά, η Ελλάδα είναι μέτρια καινοτόμος χώρα, με επίδοση στο 80,2% του μέσου όρου της ΕΕ. Η απόδοση είναι κάτω από το μέσο όρο των Μέτριων καινοτόμων χωρών (89,7%) όμως αυξάνεται (24,2% μονάδες) με ρυθμό υψηλότερο από αυτό της ΕΕ (9,9% μονάδες).

3.3 Καινοτομία στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Ενώ πολλές δημοτικές και νομαρχιακές αρχές έχουν χρησιμοποιήσει τις ίδιες ροές εργασίας για δεκαετίες, η καινοτομία στην τεχνολογία του ιδιωτικού τομέα έχει ανεβάσει τον πήχη για τον δημόσιο τομέα να καινοτομεί με σύγχρονες υποδομές. Η καινοτομία στην τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί να αυτοματοποιήσει τις ροές εργασίας, να βελτιστοποιήσει την επικοινωνία με τους πολίτες και να συλλέξει δεδομένα για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, με αποτέλεσμα μια τοπική αυτοδιοίκηση πιο αποτελεσματική και καλύτερα αποδεκτή. Πώς μπορούν όμως στην πράξη, οι τοπικές κυβερνήσεις να αγκαλιάσουν τη νεωτερικότητα και την καινοτομία; Δεν υπάρχει αμφιβολία: η τεχνολογία είναι το κλειδί για την καινοτομία της τοπικής αυτοδιοίκησης. Από τη χρήση αποθηκευτικού χώρου που βασίζεται σε cloud έως την ασφαλή δημιουργία αντιγράφων ασφαλείας δεδομένων.³

Σήμερα αναγνωρίζεται ότι η καινοτομία είναι μια ανοιχτή διαδικασία (Chesborough, 2003; Huizingh, 2011). Για την καινοτομία σημαντικό ρόλο παίζει το περιβάλλον. Το περιβάλλον έχει κυρίως ερμηνευτεί ως δημοτικό ή (μικρό) περιφερειακό κλίμακα: ωστόσο, το ζήτημα της κλίμακας παραμένει άλυτο (Doloreux & Parto, 2005) και χαλαρά νοείται ως η περιοχή εντός της οποίας λαμβάνουν χώρα οι καθημερινές δραστηριότητες (Shearmur, 2011). Το περιβάλλον παίζει ρόλο για διάφορους λόγους, από τους οποίους θα αναφερθούν τέσσερις. Πρώτον, επειδή παρέχει μια ποικιλία εξειδικευμένων (Porter, 2003) και μη εξειδικευμένων (Jacobs, 1969) συνομιλητών με τους οποίους ανταλλάσσονται πληροφορίες και τεχνογνωσία. Συγκεκριμένα, μπορεί να οδηγήσει σε ενισχυμένη εξειδίκευση και τον παράλληλο συντονισμό μεταξύ διαφορετικών αλλά συγγενών εταιρειών (Piore et Sabel, 1984). Δεύτερον, ένα περιβάλλον που ευνοεί την καινοτομία συχνά στεγάζει κοινούς φορείς που συλλέγουν και διαδίδουν πληροφορίες και τεχνολογική τεχνογνωσία (Florida, 1995). Τρίτον, το περιβάλλον μπορεί να στεγάσει επίσημα και ανεπίσημα ιδρύματα – όπως η τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά και οι τοπικοί τρόποι δράσης, τα εμπορικά επιμελητήρια, κλπ. - που διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών και τη δοκιμή νέων ιδεών (Cooke et al, 2004). Τέλος, το περιβάλλον μπορεί επίσης να προσφέρει το ανταγωνιστικό ερέθισμα και το κίνητρο για μίμηση καινοτόμου συμπεριφοράς (Porter, 2003).

---

³ <https://www.govpilot.com/blog/modern-local-government-innovation>

Ωστόσο, δεν είναι μόνο το τοπικό περιβάλλον που παίζει ρόλο. Αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ότι οι αλληλεπιδράσεις που είναι σημαντικές για την καινοτομία λαμβάνουν χώρα εξ αποστάσεως (Torre & Rallet, 2005; Bathelt, 2011). Οι καινοτόμοι ταξιδεύουν σε συνέδρια και εντοπίζουν στρατηγικούς συνομιλητές σε συναφείς τομείς. Ένας ολοένα και αυξανόμενος αριθμός ερευνητών διερευνά πώς διαφορετικοί τύποι εγγύτητας –όπως κοινωνική, πολιτιστική, οργανωτική και γεωγραφική– συμβάλλουν στην καινοτομία (Boschma, 2005; Amin & Roberts, 2008). Η γεωγραφική εγγύτητα είναι συχνά μια υποστήριξη για άλλους τύπους εγγύτητας, αλλά δεν αποτελεί πάντα παράγοντα για την εξήγηση των ανταλλαγών που σχετίζονται με την καινοτομία. Η καινοτομία εξαρτάται επίσης από τις εσωτερικές ικανότητες του οργανισμού ή της επιχείρησης, οι οποίες τους επιτρέπουν να απορροφούν πληροφορίες και τεχνογνωσία από το εξωτερικό και να τις εφαρμόζουν (Lichtenthaler and Lichtenthaler 2009; Spithoven, et al, 2011).

Οι εσωτερικές ικανότητες ενός οργανισμού σχετίζονται συχνά με το μέγεθός του: όσο μεγαλύτερος είναι τόσο περισσότερους πόρους μπορεί να αφιερώσει σε διαδικασίες καινοτομίας. Πέρα από το μέγεθος, όμως, η φύση των εσωτερικών πόρων είναι σημαντική. Μια άλλη εσωτερική ικανότητα είναι η εμπειρία. Η τοπική αυτοδιοίκηση σε αντίθεση με τις μεγαλύτερες πολυεθνικές εταιρείες έχει μικρή ικανότητα να επηρεάζει το περιβάλλον (Magnusson, 2005). Οι δήμοι έχουν ένα σύνολο εσωτερικές ικανότητες – πληθυσμός, τοπικοί πόροι, εργαζόμενοι, η ίδια η διοίκηση – και άνοιγμα προς τα έξω - τόσο μέσω τοπικών αλληλεπιδράσεων όσο και συνεργασιών (με γειτονικούς δήμους, για παράδειγμα) και μέσω της συμμετοχής σε μεγαλύτερα δίκτυα. Οι McCann και Ward (2011) συνδέουν τη συλλογή εξωτερικών πληροφοριών με τη χάραξη δημοτικής πολιτικής και καινοτομίας. Οι δήμοι, περισσότερο από πολλές άλλες δικαιοδοσίες, συνδέονται στενά με τον υλικό κόσμο των κατασκευών, της επεξεργασίας απορριμμάτων, τη διαχείρισης της κυκλοφορίας, την παροχή υπηρεσιών κ.α. (Bingham, 1977; Feller & Menzel, 1978; Franzen, 2008).

4. Μεθοδολογία Έρευνας

Η καινοτομία κάθε μορφής, έχει γίνει για τα καλά συστατικό μέρος της κοινωνίας μας, με σημαντική εκ των πραγμάτων επίπτωση στην καθημερινότητά μας και σιγά-σιγά η εισαγωγή της στη Δημόσια Διοίκηση είναι πλέον γεγονός. Μεγάλο στοίχημα για θεσμικούς παράγοντες και απλούς πολίτες, οι σχετικές πολιτικές που προωθούνται από ΕΕ, αλλά και Εθνικές πολιτικές να εμπεδωθούν στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση, με στόχο τόσο τις βελτιωμένες ποιοτικά παρεχόμενες υπηρεσίες, όσο και στις λειτουργικές διαδικασίες των φορέων της. Η σχετική βιβλιογραφία θα μας βοηθήσει να σταθμίσουμε σε ποιο βαθμό έχει αυτή διεισδύσει και τι έμπρακτα αποτελέσματα έχει επιφέρει στους ΟΤΑ α' & β' βαθμού και τι πλατφόρμα γνώσης έχει δημιουργηθεί από την εμπειρία εφαρμογής της έως τώρα, απολύτως χρήσιμη για την μελλοντική πορεία. Πέρα όμως από την παραπάνω βιβλιογραφική ανασκόπηση, κρίθηκε απαραίτητο επίσης, να διενεργηθεί ποσοτική έρευνα με κύριο εργαλείο το ερωτηματολόγιο.

4.1 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Βασισμένη σε δείγμα από επτά φορείς συνολικά, τρεις Περιφέρειες και επτά Δήμους, η παρούσα έρευνα έχει ως βασικό σκοπό να διερευνηθεί το εάν υπάρχουν καινοτόμες ενέργειες σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης της χώρας μας και ποιες λειτουργίες αφορούν οι καινοτομίες αυτές. Επιπρόσθετα, η έρευνα στοχεύει στην διερεύνηση των επιπτώσεων των καινοτομιών αυτών τόσο στους κλάδους όσο και στα άτομα της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και τη συσχέτιση των απόψεων του δείγματος σχετικά με την καινοτομία στην τοπική αυτοδιοίκηση με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος.

Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν στην παρούσα έρευνα είναι τα εξής:

1. Σε ποιο βαθμό παρατηρούνται καινοτομίες στις δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης της Ελλάδας;
2. Πώς επηρεάζουν οι καινοτομίες αυτές τους διάφορους κλάδους της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα άτομα που εργάζονται εκεί;
3. Υπάρχει κάποια συσχέτιση μεταξύ των δημογραφικών στοιχείων του δείγματος και των απαντήσεων τους σχετικά με τις καινοτόμες δράσεις στην τοπική αυτοδιοίκηση;

4.2 Δείγμα

Οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, καθώς και οι Δήμοι Θερμαϊκού, Καλαμαριάς, Ρόδου και Σύρου αποτελούν ένα αρκετά σταθμισμένο και

αντιπροσωπευτικό δείγμα τοπικής διαχείρισης εξουσίας, συμπεριλαμβάνοντας κρίσιμες ιδιαιτερότητες όπως αστικό περιβάλλον ή ύπαιθρος, Πρωτογενής ή Τριτογενής Τομέας παραγωγής, νησιωτικότητα, απόσταση από κέντρα λήψης αποφάσεων κ.α., που κάνουν τα συμπεράσματα πιο αξιόπιστα και επιτρέπουν την πιθανή γενίκευση των αποτελεσμάτων. Από τις προαναφερθείσες Περιφέρειες και Δήμους συλλέχθηκε ένα δείγμα 101 ατόμων, με τυχαία δειγματοληψία (simple random sampling) και μοναδική προϋπόθεση να είναι εργαζόμενοι στην τοπική αυτοδιοίκηση της Ελλάδας. Η στοιχειωδέστερη μορφή δειγματοληψίας κατά πιθανότητα είναι η απλή τυχαία δειγματοληψία και χρησιμοποιείται ευρύτατα, κυρίως λόγω της απλότητάς του από την άποψη της στατιστικής συμπερασματολογίας (Cochran, 1977).

4.3 Ερωτηματολόγιο

Ένα σύντομο και λιτό ερωτηματολόγιο, αλλά με πλήρη στόχευση επί του θέματος, δημιουργήθηκε μέσα από την ηλεκτρονική πλατφόρμα google form, με τρεις μόνο βασικούς άξονες. Πρώτον (ερωτήσεις 1 έως 9), ποια είναι η ταυτότητα το εργαζόμενου (δημογραφικά στοιχεία, εργασιακή εμπειρία του, επίπεδο μόρφωσης του, τομέας απασχόλησης και φυσικά ο φορέας που εργάζεται). Δεύτερον (ερωτήσεις 10 έως 14), ποια είναι η «συμπεριφορά» του φορέα που απασχολείται όσον αφορά την εισαγωγή καινοτομιών σ' αυτούς κατά την τελευταία 5ετία. Και τέλος (ερωτήσεις 15 έως 21), μια διακριτική αλλά καίρια ταξινόμηση και σκιαγράφηση του χαρακτήρα αλλά και των επιπτώσεων αυτής της εισαγωγής. Σύνολο λοιπόν 21 ερωτήσεων, εκ των οποίων μόνο οι 3 είναι «ανοικτές», έτσι ώστε οι ερωτώμενοι να καταγράψουν άμεσα την διαμονή, τον τόπο εργασίας και τον κλάδο/ειδικότητά τους. Οι υπόλοιπες 18 είναι κλασικές «πολλαπλών επιλογών». Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, να χαθεί μεν το πλεονέκτημα της πιο λεπτομερούς περιγραφής και εννοιών και περιπτώσεων, αλλά εξασφάλισαν πλήρη αντίληψη του θέματος, που δεν είναι και το πιο κοινότυπο και πολυσυζητημένο σε διαδικασίες έρευνας, χωρίς παρανοήσεις και πλεονασμούς, πράγμα που βοήθησε αρκετά κατά την ανάλυση των δεδομένων.

4.4 Περιγραφή της διαδικασίας της έρευνας

Η σύνταξη του κορμού του ερωτηματολογίου της έρευνας έγινε στα τέλη Σεπτεμβρίου 2022, ενώ στα μέσα Οκτωβρίου άρχισε δειλά-δειλά να διανέμεται μέσω ηλεκτρονικών ταχυδρομείων. Το εγχείρημα, το δείγμα της έρευνας να αποτελείται από εργαζόμενους 7 φορέων ΟΤΑ, από διαφορετικό βαθμό, μέγεθος, γεωγραφική περιοχή και εγγύτητα ή μη σε μεγάλα αστικά κέντρα, όσο προεξοφλούσε ενδιαφέροντα αποτελέσματα, τόσο συνεπάγονταν και προβλήματα στην διαδικασία συλλογής των αποτελεσμάτων, καθώς απαιτήθηκαν χρήσιμες επεξηγήσεις και

προσδιορισμός εννοιών. Αυτό δυσχέρανε την διαδικασία παρατείνοντάς την χρονικά και τελικά μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου 2022 συλλέχθηκαν 101 απαντημένα ερωτηματολόγια. Έγιναν οι απαραίτητες προσαρμογές (ομαδοποιήσεις και ομογενοποιήσεις απαντήσεων στα ερωτήματα 2, 3 και 9), έτσι ώστε να διευκολυνθεί η επεξεργασία και ανάλυσή τους, χωρίς βέβαια αυτό να έχει καμία επίπτωση στα ευρήματα φυσικά.

4.5 Στατιστική ανάλυση

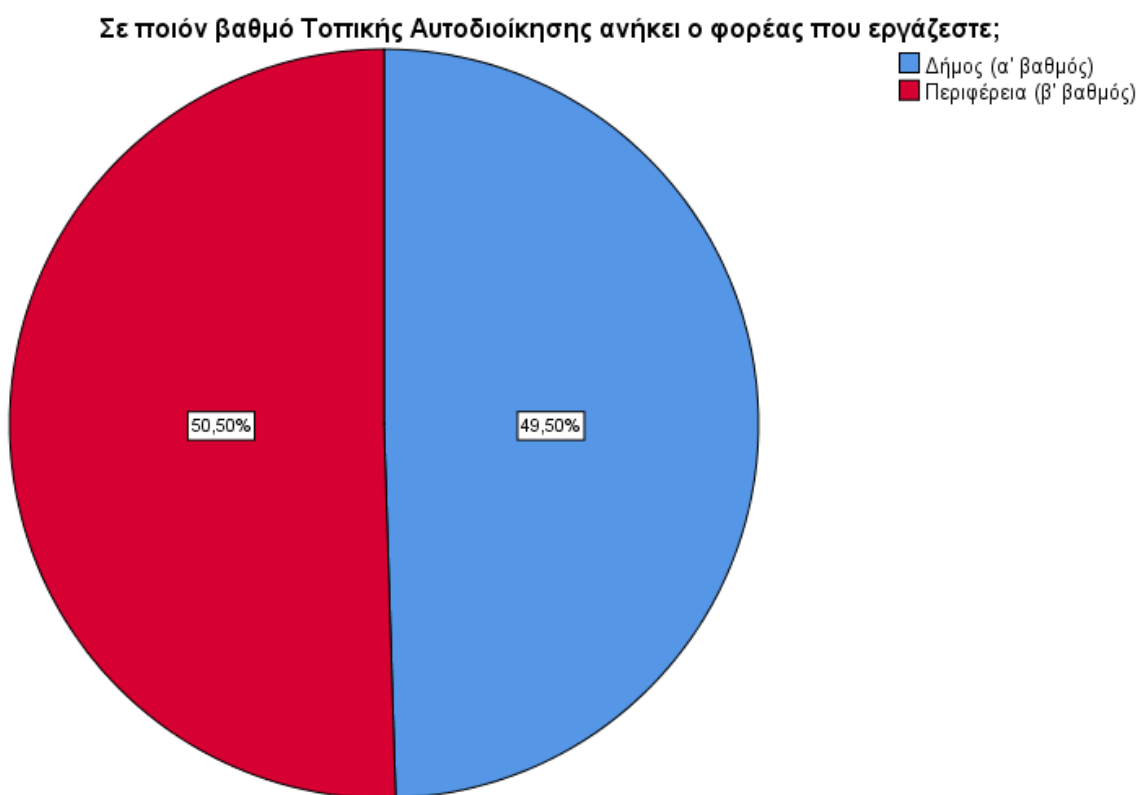
Τα πρωτογενή δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω του ερωτηματολογίου, εισήχθησαν με την κατάλληλη κωδικοποίηση στο στατιστικό πρόγραμμα SPSSv.26 και στην συνέχεια αναλύθηκαν με την βοήθεια περιγραφικών μέσων και στοιχείων όπως για παράδειγμα είναι οι απόλυτες και οι σχετικές συχνότητες. Επίσης διενεργήθηκε one-way Anova και post-hoc LSD test. Τέλος, έλαβε χώρα η ανάλυση συσχέτισης με την χρήση του συντελεστή Pearson και το επίπεδο σημαντικότητας τέθηκε ίσο με 0,05.

5. Ανάλυση δεδομένων και Ερμηνεία ευρημάτων

5.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος

Πίνακας 1. Σε ποιόν βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανήκει ο φορέας που εργάζεστε;

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Δήμος (α' βαθμός)	50	49,5
	Περιφέρεια (β' βαθμός)	51	50,5
	Total	101	100,0

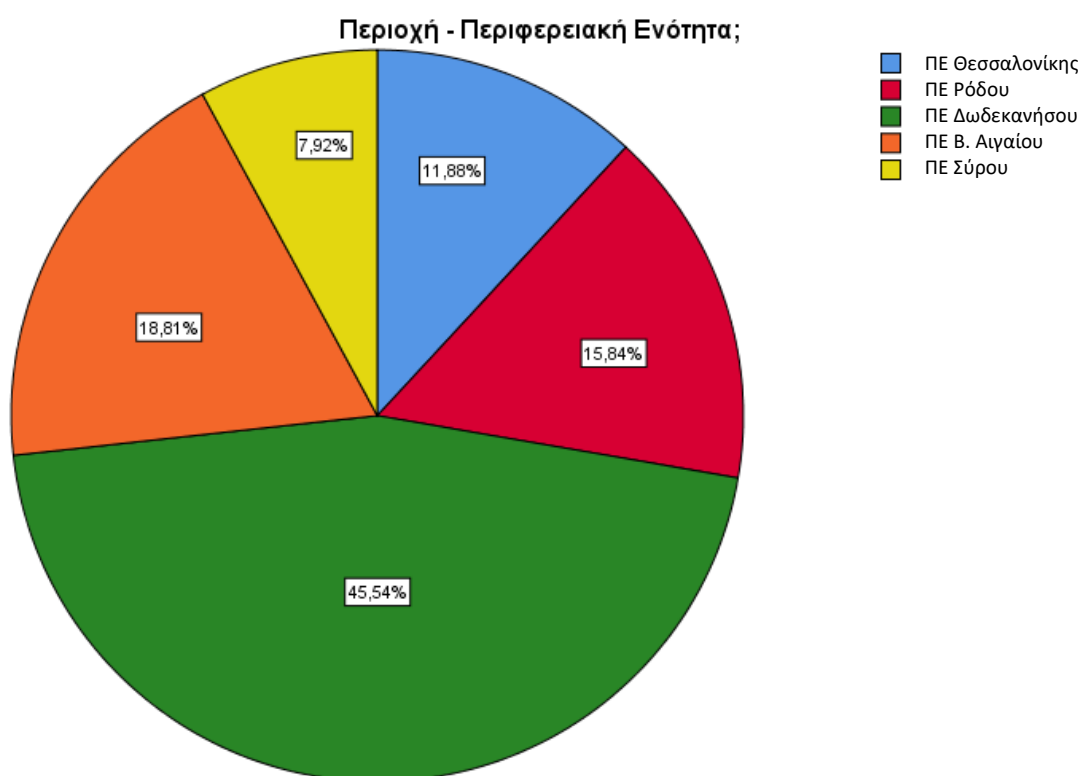

Διάγραμμα 1. Σε ποιόν βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανήκει ο φορέας που εργάζεστε;

Από τον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται ότι το 50,50% του δείγματος εργάζεται σε φορέα της Περιφέρειας (β' βαθμός) και το 49,50% σε φορέα του Δήμου (α' βαθμός). Συνεπώς το δείγμα είναι σχεδόν ισόποσα κατανομημένο στον πρώτο και στον δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Πίνακας 2. Περιοχή - Περιφερειακή Ενότητα

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	1	12	11,9
	2	16	15,8
	3	46	45,5
	4	19	18,8
	5	8	7,9
	Total	101	100,0

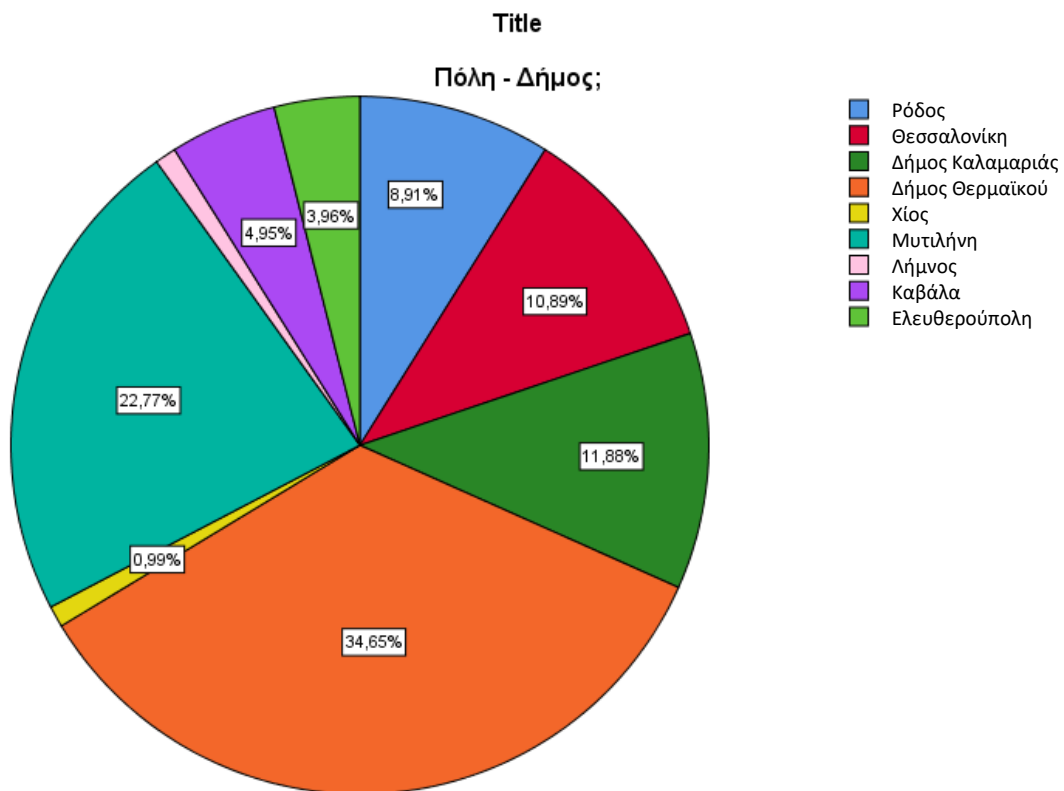
Διάγραμμα 2. Περιοχή - Περιφερειακή Ενότητα;

Από τον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται ότι το 45,54% του δείγματος εργάζεται στην ΠΕ Θεσσαλονίκης, το 18,81 στην ΠΕ Ρόδου, το 15,84% στην ΠΕ Δωδεκανήσου, το 11,88 στην ΠΕ Β. Αιγαίου και τέλος το 7,92 στην ΠΕ Σύρου.

Πίνακας 3. Πόλη - Δήμος

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	1= Ερμούπολη	9	8,9
	2= Δήμος Θερμαϊκού	11	10,9
	3= Καβάλα	12	11,9
	4= Ρόδος	35	34,7
	5= Ελευθερούπολη	1	1,0
	6= Θεσσαλονίκη	23	22,8
	7= Καβάλα	1	1,0
	8= Λήμνος	5	5,0
	9= Μυτιλήνη	4	4,0
	Total	101	100,0

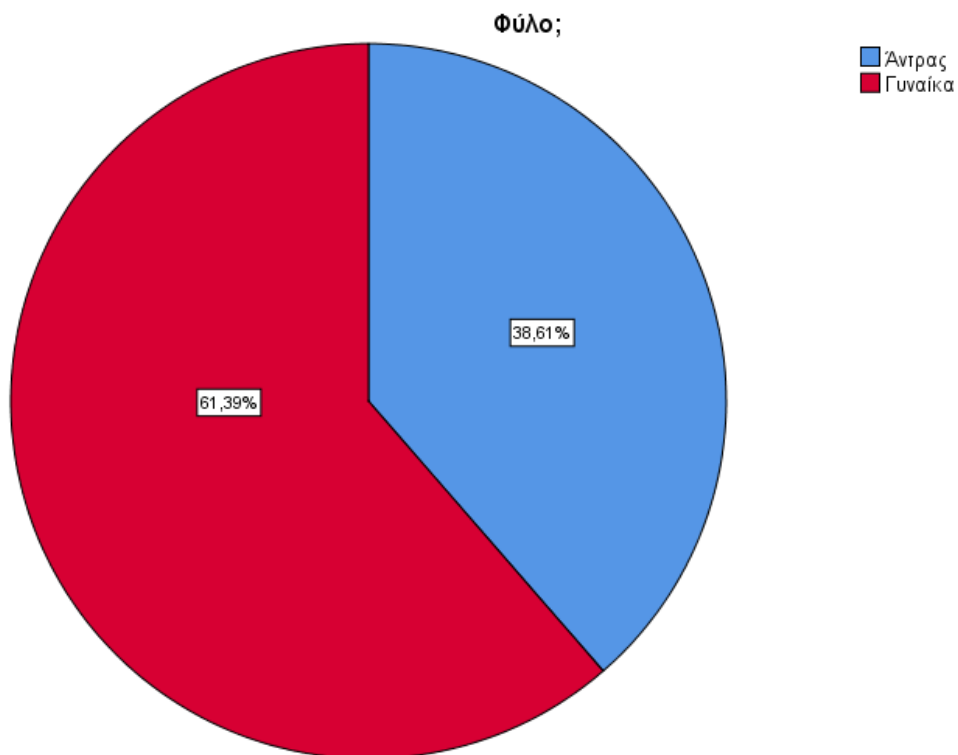

Διάγραμμα 3. Πόλη - Δήμος;

Από τον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται ότι το 34,65% του δείγματος εργάζεται στην Ρόδο, το 22,77% στη Θεσσαλονίκη, το 11,88% στο Δήμο Καλαμαριάς και το 10,89% στο Δήμο Θερμαϊκού. Ακολουθούν η Χίος, η Μυτιλήνη, η Λήμνος, η Καβάλα, η Ελευθερούπολη και η Ερμούπολη.

Πίνακας 4. Φύλο

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Άντρας	39	38,6
	Γυναίκα	62	61,4
	Total	101	100,0

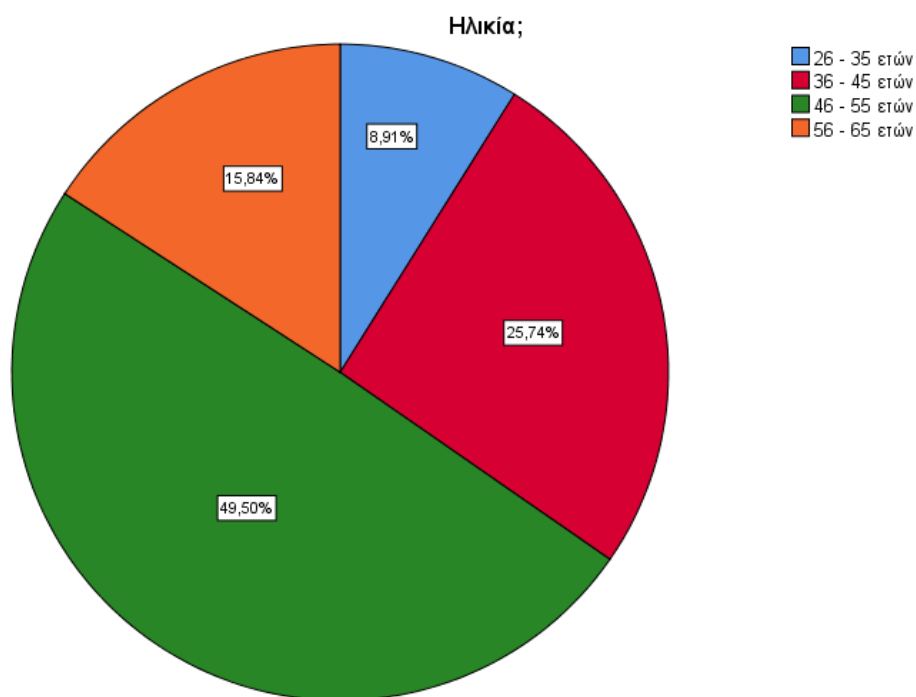

Διάγραμμα 4. Φύλο

Από τον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται ότι το 38,61% του δείγματος είναι άντρες και το 61,39% γυναίκες.

Πίνακας 5. Ηλικία

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	26 - 35 ετών	9	8,9
	36 - 45 ετών	26	25,7
	46 - 55 ετών	50	49,5
	56 - 65 ετών	16	15,8
	Total	101	100,0

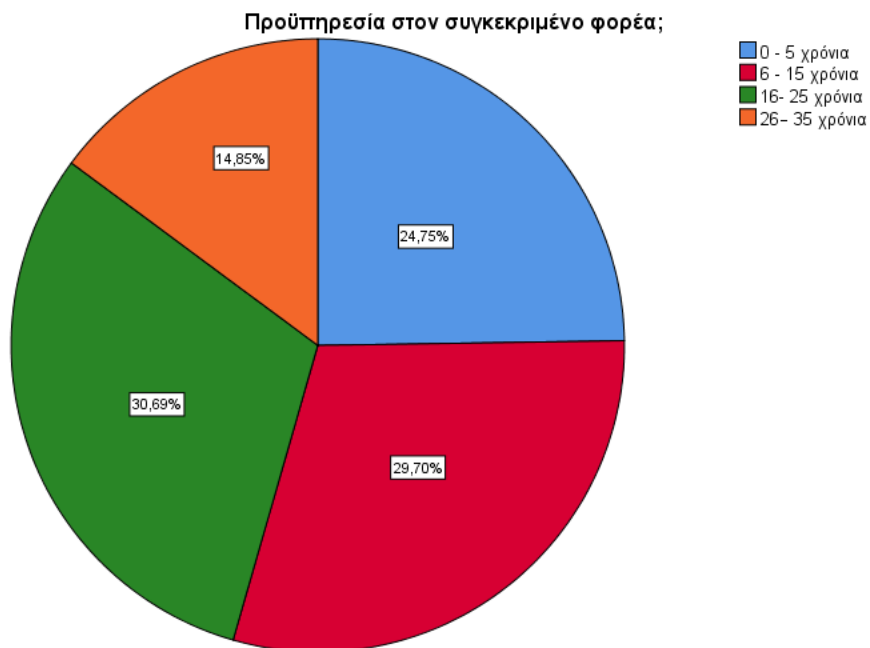

Διάγραμμα 5. Ηλικία

Από τον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται ότι σχεδόν ένας στους δύο (49,50%) ερωτώμενους ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 46-55 ετών και ακολουθούν αυτοί που είναι 36-45 ετών (25,74%). Επιπρόσθετα υπάρχει ένα 15,84% που είναι από 56 έως 65 ετών και τέλος ένα 8,91% που είναι από 26 έως 35 ετών.

Πίνακας 6. Προϋπηρεσία στον συγκεκριμένο φορέα

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	0 - 5 χρόνια	25	24,8
	6 - 15 χρόνια	30	29,7
	16- 25 χρόνια	31	30,7
	26– 35 χρόνια	15	14,9
	Total	101	100,0

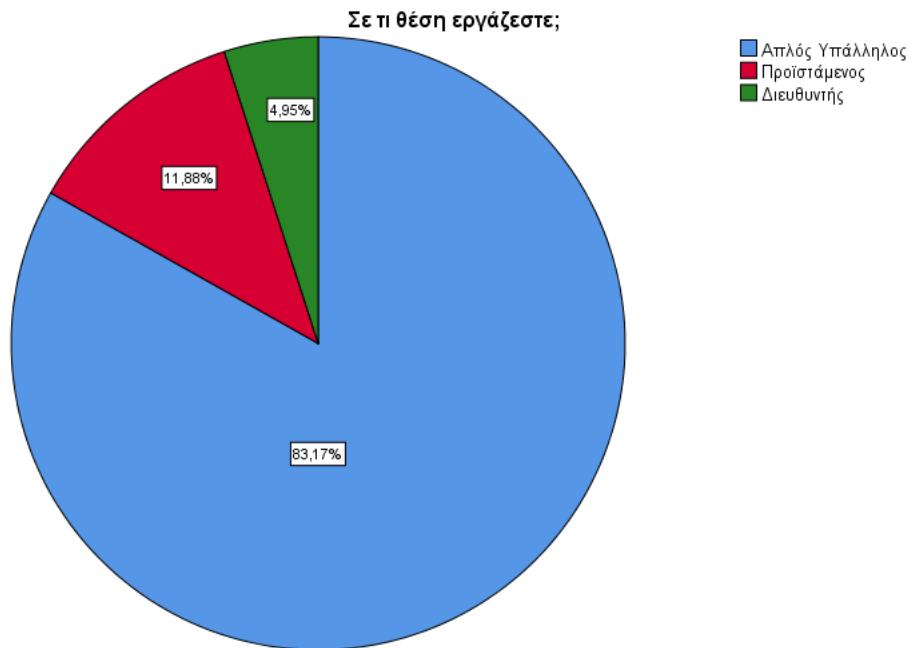

Διάγραμμα 6. Προϋπηρεσία στον συγκεκριμένο φορέα

Από τον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται ότι το 30,69% του δείγματος έχει προϋπηρεσία στον συγκεκριμένο φορέα 16-25 χρόνια, το 29,70% έχει 6-15 χρόνια, το 24,75% 0-5 χρόνια και τέλος υπάρχει και ένα 14,85% με προϋπηρεσία από 26 έως και 35 χρόνια. Από αυτό γίνεται σαφές ότι το δείγμα κυμαίνεται από άπειρο έως και πολύ έμπειρο στον συγκεκριμένο φορέα.

Πίνακας 7. Σε τι θέση εργάζεστε;

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Απλός Υπάλληλος	84	83,2
	Προϊστάμενος	12	11,9
	Διευθυντής	5	5,0
	Total	101	100,0

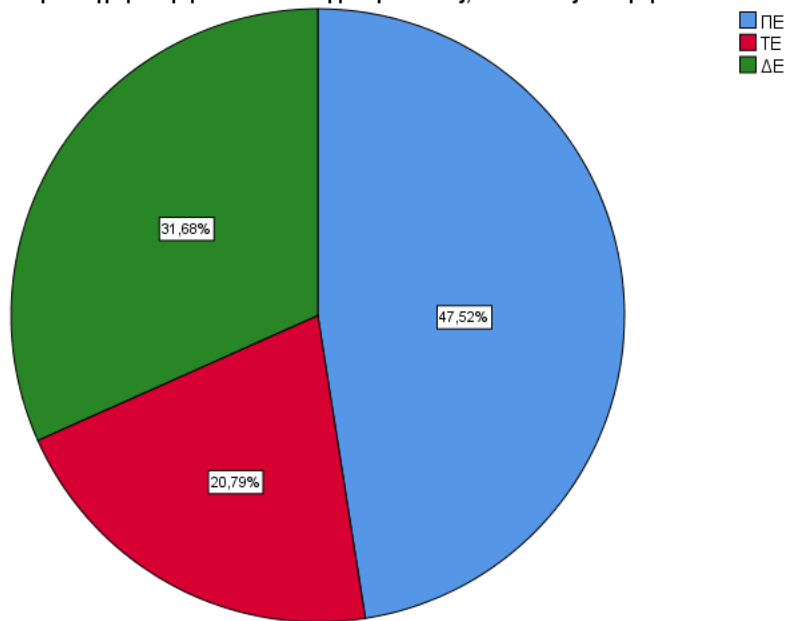
Διάγραμμα 7. Σε τι θέση εργάζεστε

Από τον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται ότι σχεδόν η συντριπτική πλειονότητα του δείγματος (83,17%) εργάζονται ως απλοί υπάλληλοι και υπάρχει και ένα 11,88% που είναι προϊστάμενοι/ες και ένα 4,95% που είναι διευθυντές /ντριες.

Πίνακας 8. Ποια είναι η Κατηγορία ή η εκπαιδευτική βαθμίδα σας, έτσι όπως αναφέρεται στον Ο.Ε.Υ. του φορέα σας;

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	ΠΕ	48	47,5
	ΤΕ	21	20,8
	ΔΕ	32	31,7
	Total	101	100,0

Ποια είναι η Κατηγορία ή η εκπαιδευτική βαθμίδα σας, έτσι όπως αναφέρεται στον Ο.Ε.Υ. του φορέα σας;

Διάγραμμα 8. Ποια είναι η Κατηγορία ή η εκπαιδευτική βαθμίδα σας, έτσι όπως αναφέρεται στον Ο.Ε.Υ. του φορέα σας;

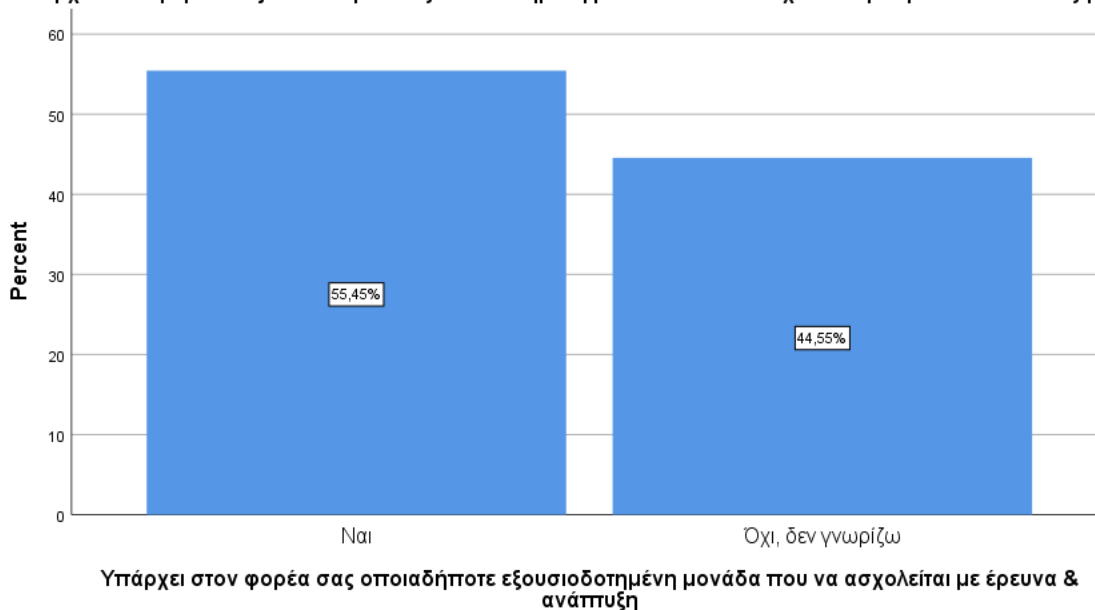
Από τον παραπάνω πίνακα και διάγραμμα φαίνεται ότι σχεδόν ένας στους δύο (47,52%) ερωτώμενους ανήκουν στην εκπαιδευτική βαθμίδα ΠΕ και ακολουθούν αυτοί που είναι ΔΕ (31,68%) και τέλος αυτοί που είναι ΤΕ (20,79%).

5.2 Ερωτήσεις σχετικά με την καινοτομία στην τοπική αυτοδιοίκηση

Πίνακας 9. Υπάρχει στον φορέα σας οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με έρευνα & ανάπτυξη

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Ναι	56	55,4
	Όχι, δεν γνωρίζω	45	44,6
	Total	101	100,0

Υπάρχει στον φορέα σας οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με έρευνα & ανάπτυξη

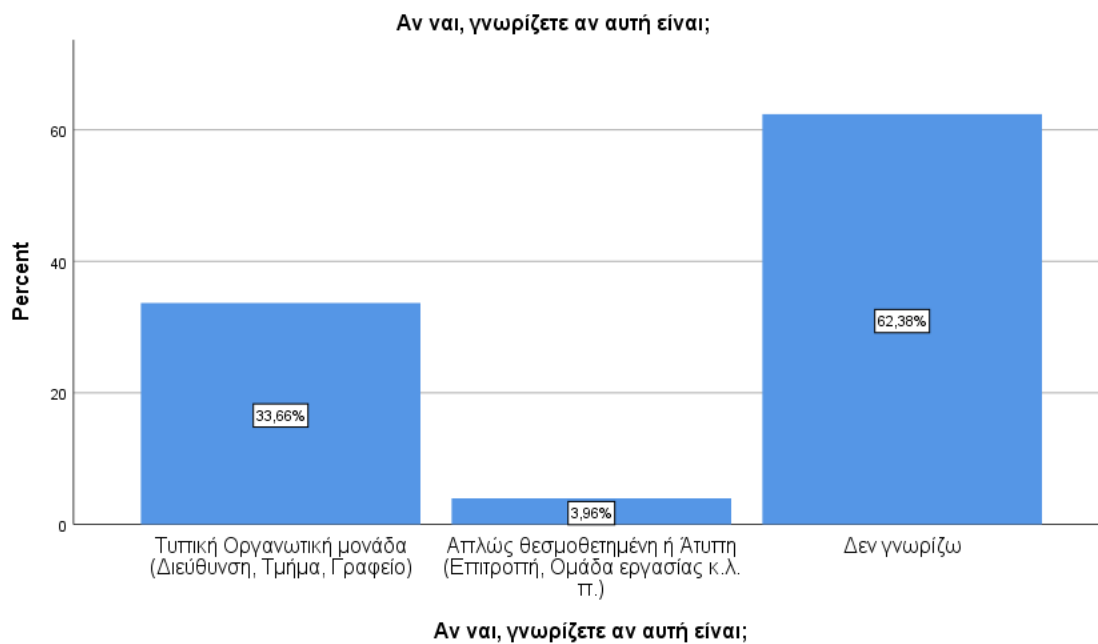

Διάγραμμα 9. Υπάρχει στον φορέα σας οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με έρευνα & ανάπτυξη

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (55,45%) θεωρεί ότι υπάρχει στον φορέα που εργάζεται κάποια εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με την έρευνα και την ανάπτυξη, καθώς και την επινοήση ή υιοθέτηση και εφαρμογή καινοτόμων ιδεών. Το υπόλοιπο 44,55% θεωρεί ότι δεν υπάρχει στο φορέα του τέτοια μονάδα.

Πίνακας 10. Αν ναι γνωρίζετε αν αυτή είναι

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Τυπική Οργανωτική μονάδα (Διεύθυνση, Τμήμα, Γραφείο)	34	33,7
	Απλώς θεσμοθετημένη ή Άτυπη (Επιτροπή, Ομάδα εργασίας κ.λ.π.)	4	4,0
	Δεν γνωρίζω	63	62,4
	Total	101	100,0

Διάγραμμα 10. Αν ναι γνωρίζετε αν αυτή είναι

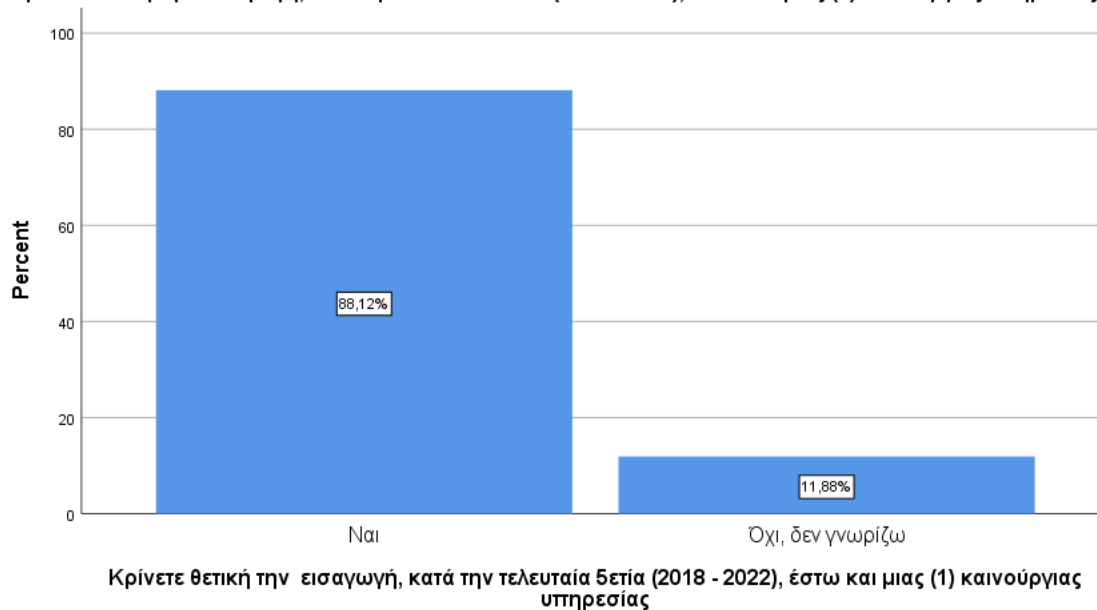
Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (62,38%) αναφέρει ότι δεν γνωρίζει κατά πόσο αυτή η μονάδα είναι τυπική οργανωτική μονάδα ή άτυπη, ενώ υπάρχει και ένα 33,66% που θεωρεί ότι είναι τυπική οργανωτική μονάδα.

Πίνακας 11. Κρίνετε θετική την εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας;

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Ναι	89	88,1
	Όχι, δεν γνωρίζω	12	11,9
	Total	101	100,0

Κρίνετε θετική την εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας

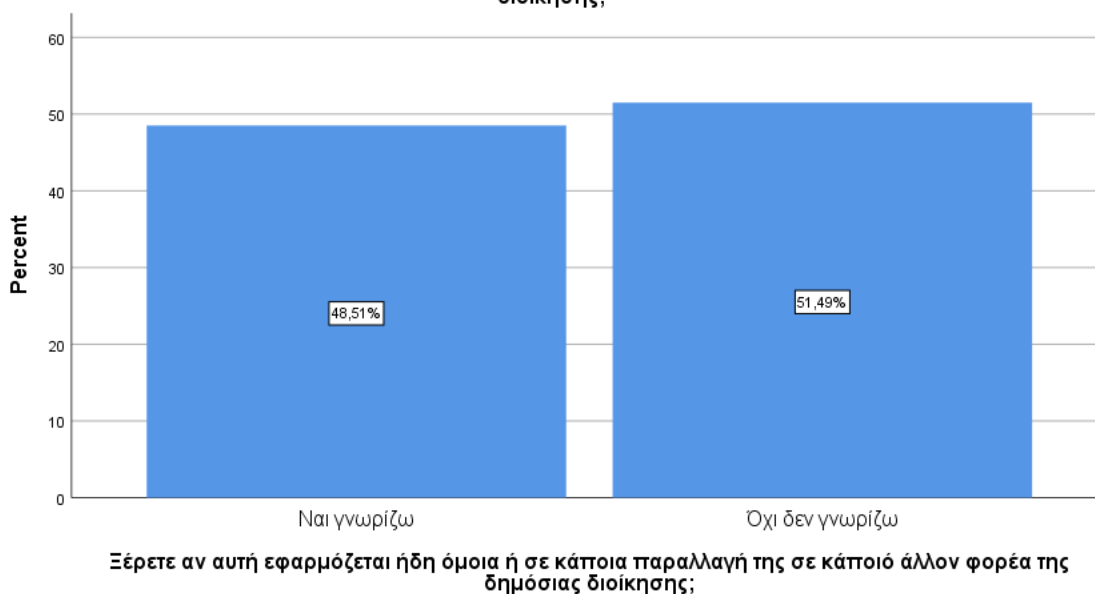
Διάγραμμα 11. Κρίνετε θετική την εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας;

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι η συντριπτική πλειονότητα του δείγματος (88,12%) αναφέρει ότι κατά την τελευταία 5ετία, υπήρχε έστω και μια καινούρια υπηρεσία, την οποία κρίνει ως θετική.

Πίνακας 12. Ξέρετε αν αυτή εφαρμόζεται ήδη όμοια ή σε κάποια παραλλαγή της σε κάποιο άλλον φορέα της δημόσιας διοίκησης;

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Ναι γνωρίζω	49	48,5
	Όχι δεν γνωρίζω	52	51,5
	Total	101	100,0

Ξέρετε αν αυτή εφαρμόζεται ήδη όμοια ή σε κάποια παραλλαγή της σε κάποιο άλλον φορέα της δημόσιας διοίκησης;

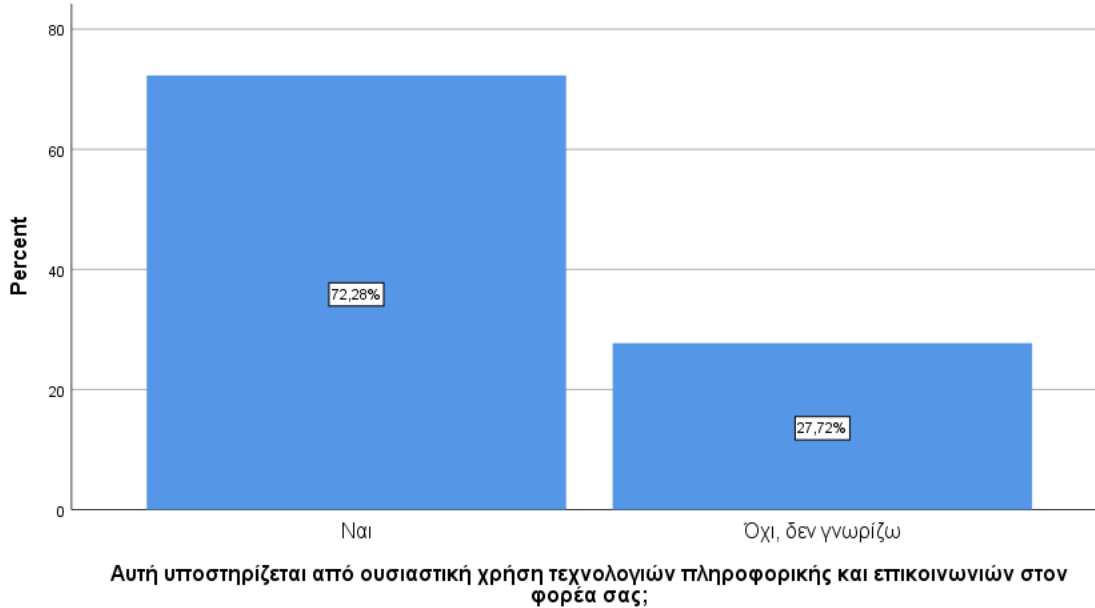
Διάγραμμα 12. Ξέρετε αν αυτή εφαρμόζεται ήδη όμοια ή σε κάποια παραλλαγή της σε κάποιο άλλον φορέα της δημόσιας διοίκησης;

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι περίπου οι μισοί από τους εργαζόμενους του δείγματος (48,51%) γνωρίζουν ότι υπηρεσία αυτή εφαρμόζεται και σε κάποιο ακόμη φορέα δημόσιας διοίκησης, ενώ το 51,49% αναφέρει ότι δεν γνωρίζει κάτι τέτοιο να συμβαίνει.

Πίνακας 13. Αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα σας;

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Ναι	73	72,3
	Όχι, δεν γνωρίζω	28	27,7
	Total	101	100,0

Αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα σας;

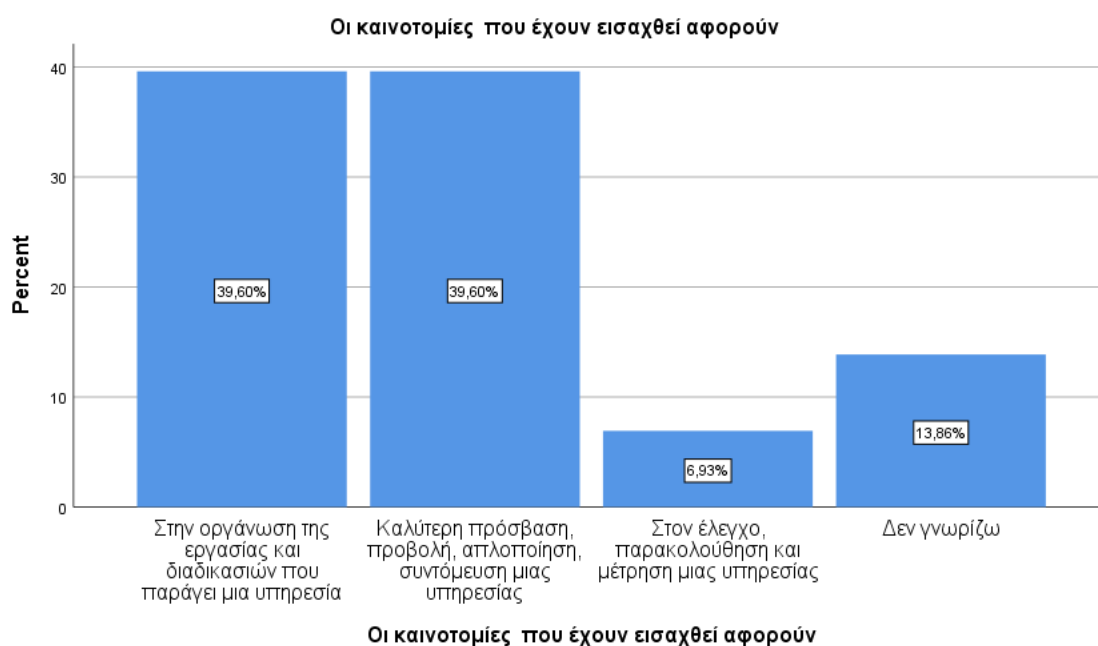

Διάγραμμα 13. Αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα σας;

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (72,28%) αναφέρει ότι η υπηρεσία αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στο φορέα του.

Πίνακας 14. Οι καινοτομίες που έχουν εισαχθεί αφορούν

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Στην οργάνωση της εργασίας και διαδικασιών που παράγει μια υπηρεσία	40	39,6
	Καλύτερη πρόσβαση, προβολή, απλοποίηση, συντόμευση μιας υπηρεσίας	40	39,6
	Στον έλεγχο, παρακολούθηση και μέτρηση μιας υπηρεσίας	7	6,9
	Δεν γνωρίζω	14	13,9
	Total	101	100,0

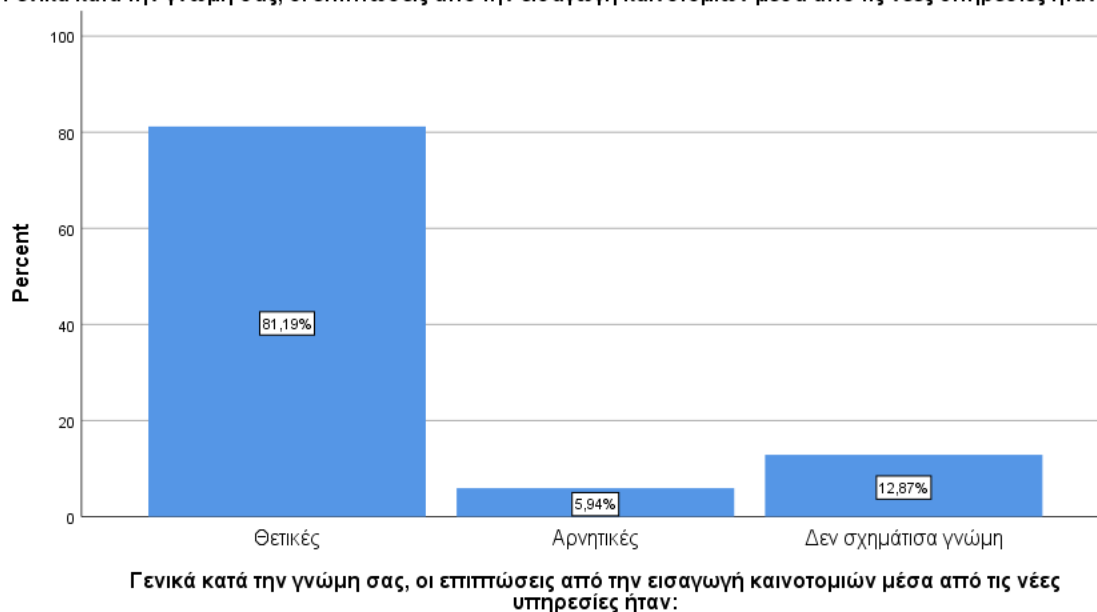
Διάγραμμα 14. Οι καινοτομίες που έχουν εισαχθεί αφορούν

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι οι ερωτώμενοι πιστεύουν ότι οι καινοτομίες που έχουν εισαχθεί αφορούν κυρίως στην οργάνωση της εργασίας διαδικασιών που παράγει μια υπηρεσία (39,60%) καθώς και στην καλύτερη πρόσβαση, προβολή, απλοποίηση, συντόμευση μιας υπηρεσίας (39,60%). Αξίζει να αναφερθεί ότι υπάρχει και ένα 6,93% που πιστεύει ότι αφορά στον έλεγχο, παρακολούθηση και μέτρηση μιας υπηρεσίας καθώς και ένα 13,66% που αναφέρει ότι δεν γνωρίζει τι αφορούν.

Πίνακας 15. Γενικά κατά την γνώμη σας, οι επιπτώσεις από την εισαγωγή καινοτομιών μέσα από τις νέες υπηρεσίες ήταν

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Θετικές	82	81,2
	Αρνητικές	6	5,9
	Δεν σχημάτισα γνώμη	13	12,9
	Total	101	100,0

Γενικά κατά την γνώμη σας, οι επιπτώσεις από την εισαγωγή καινοτομιών μέσα από τις νέες υπηρεσίες ήταν:

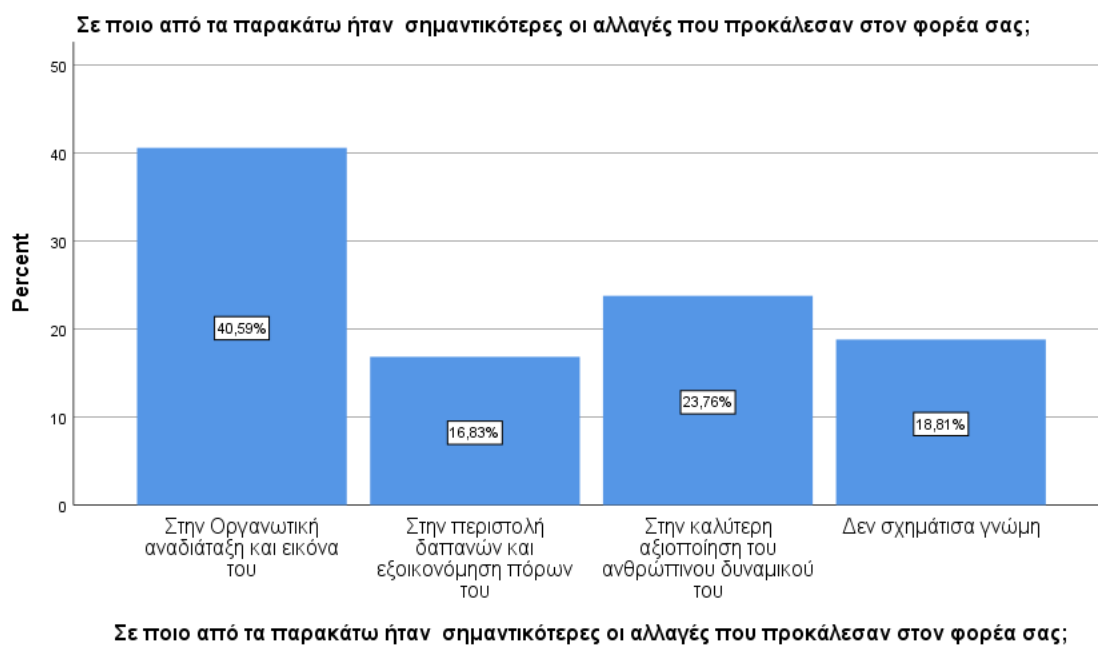

Διάγραμμα 15. Γενικά κατά την γνώμη σας, οι επιπτώσεις από την εισαγωγή καινοτομιών μέσα από τις νέες υπηρεσίες ήταν

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι η συντριπτική πλειονότητα του δείγματος (81,19%) λαμβάνει ως θετικές τις επιπτώσεις από την εισαγωγή καινοτομιών μέσα από τις νέες υπηρεσίες, ενώ υπάρχει και ένα 5,94% που τις λαμβάνει ως αρνητικές και ένα 12,87% που αναφέρει ότι δεν γνωρίζει αν είναι θετικές ή αρνητικές.

Πίνακας 15. Σε ποιο από τα παρακάτω ήταν σημαντικότερες οι αλλαγές που προκάλεσαν στον φορέα σας;

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Στην Οργανωτική αναδιάταξη και εικόνα του	41	40,6
	Στην περιστολή δαπανών και εξοικονόμηση πόρων του	17	16,8
	Στην καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του	24	23,8
	Δεν σχημάτισα γνώμη	19	18,8
	Total	101	100,0

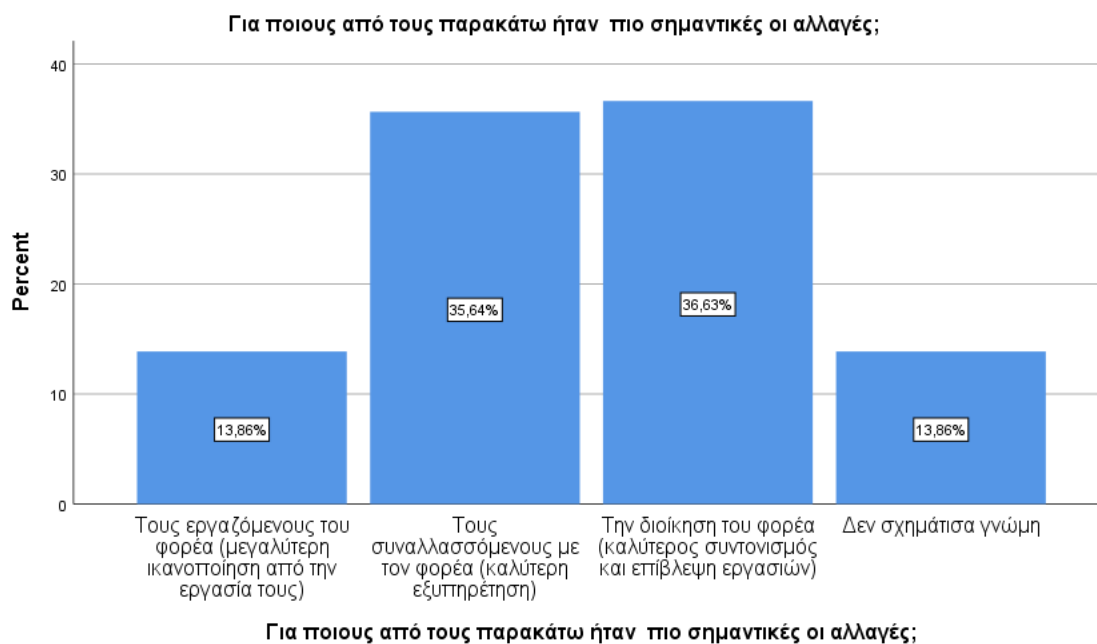

Διάγραμμα 16. Σε ποιο από τα παρακάτω ήταν σημαντικότερες οι αλλαγές που προκάλεσαν στον φορέα σας;

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (40,59%) θεωρεί ότι οι σημαντικότερες αλλαγές στον φορέα του έγιναν στην οργανωτική αναδιάταξη και στην εικόνα του και ακολουθούν η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού (23,76%) και η περιστολή δαπανών και εξοικονόμηση πόρων (16,83%). Τέλος, ένα 18,81% αναφέρει ότι δεν έχει σχηματισμένη γνώμη για το θέμα αυτό.

Πίνακας 16. Για ποιους από τους παρακάτω ήταν πιο σημαντικές οι αλλαγές;

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Τους εργαζόμενους του φορέα (μεγαλύτερη ικανοποίηση από την εργασία τους)	14	13,9
	Τους συναλλασσόμενους με τον φορέα (καλύτερη εξυπηρέτηση)	36	35,6
	Την διοίκηση του φορέα (καλύτερος συντονισμός και επίβλεψη εργασιών)	37	36,6
	Δεν σχημάτισα γνώμη	14	13,9
	Total	101	100,0

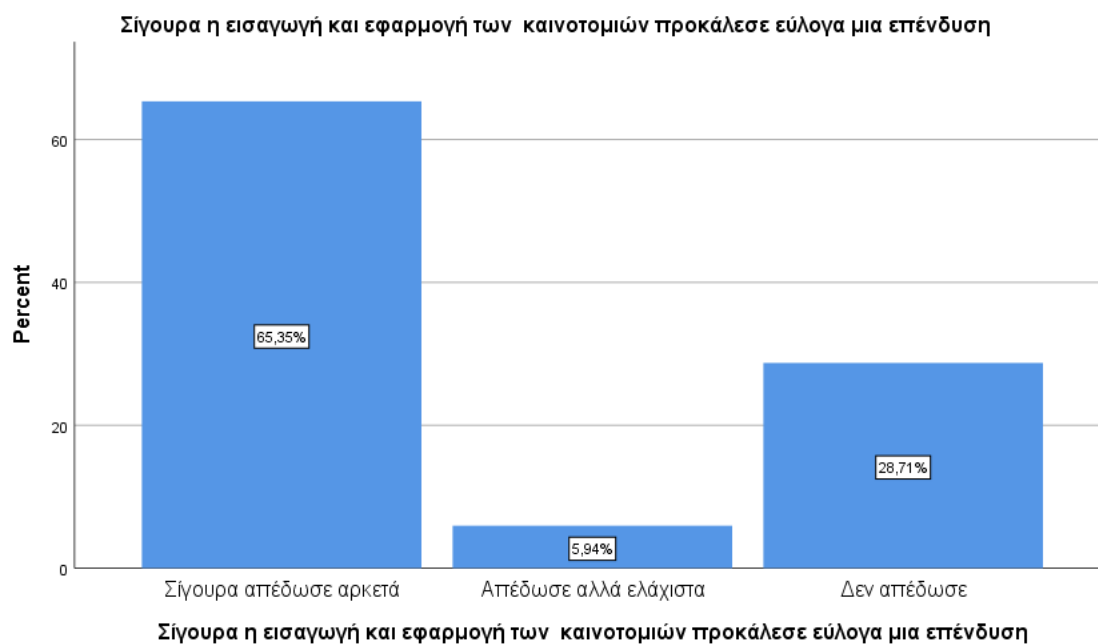

Διάγραμμα 17. Για ποιους από τους παρακάτω ήταν πιο σημαντικές οι αλλαγές;

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (36,63%) θεωρεί ότι οι αλλαγές ήταν πιο σημαντικές για την διοίκηση του φορέα και ακολουθούν αυτοί που αναφέρουν για τους συναλλασσόμενους του φορέα (35,64%) και αυτοί που αναφέρουν για τους εργαζόμενους του φορέα (13,86%).

Πίνακας 17. Σίγουρα η εισαγωγή και εφαρμογή των καινοτομιών προκάλεσε εύλογα μια επένδυση

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Σίγουρα απέδωσε αρκετά	66	65,3
	Απέδωσε αλλά ελάχιστα	6	5,9
	Δεν απέδωσε	29	28,7
	Total	101	100,0

Διάγραμμα 18. Σίγουρα η εισαγωγή και εφαρμογή των καινοτομιών προκάλεσε εύλογα μια επένδυση

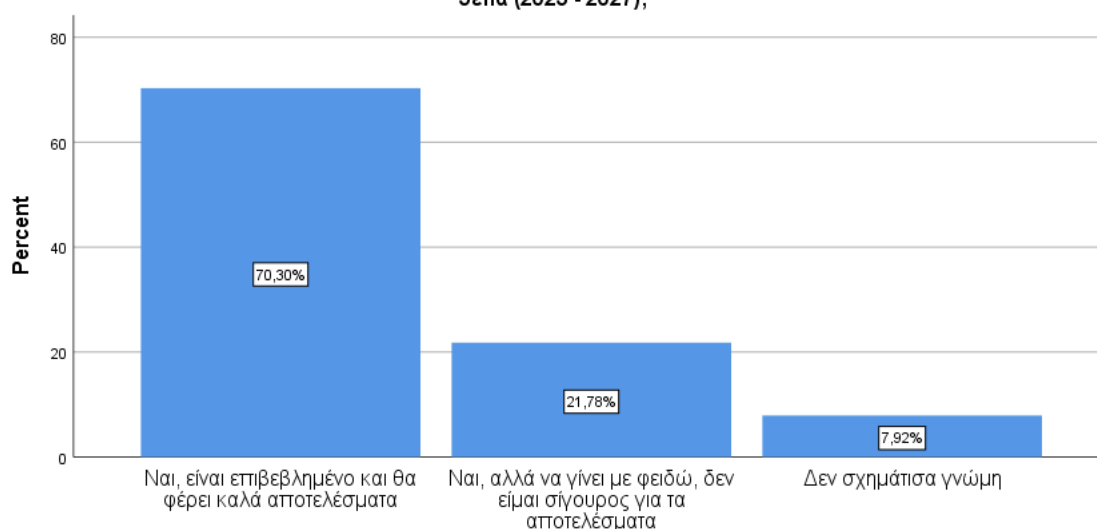
Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (65,35%) θεωρεί ότι η εφαρμογή των καινοτομιών έχει αποδώσει αρκετά, ενώ το 28,71% του δείγματος θεωρεί ότι δεν έχει αποδώσει. Τέλος, υπάρχει και ένα 5,94% που αναφέρει ότι έχει αποδώσει αλλά ελάχιστα.

Πίνακας 18. Θα συμφωνούσατε ο φορέας σας να δεσμεύσει πόρους για την εισαγωγή καινοτομιών και για την επόμενη 5ετία (2023 - 2027);

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Ναι, είναι επιβεβλημένο και θα φέρει καλά αποτελέσματα	71	70,3
	Ναι, αλλά να γίνει με φειδώ, δεν είμαι σίγουρος για τα αποτελέσματα	22	21,8
	Δεν σχημάτισα γνώμη	8	7,9
	Total	101	100,0

Θα συμφωνούσατε ο φορέας σας να δεσμεύσει πόρους για την εισαγωγή καινοτομιών και για την επόμενη 5ετία (2023 - 2027);

Θα συμφωνούσατε ο φορέας σας να δεσμεύσει πόρους για την εισαγωγή καινοτομιών και για την επόμενη 5ετία (2023 - 2027);

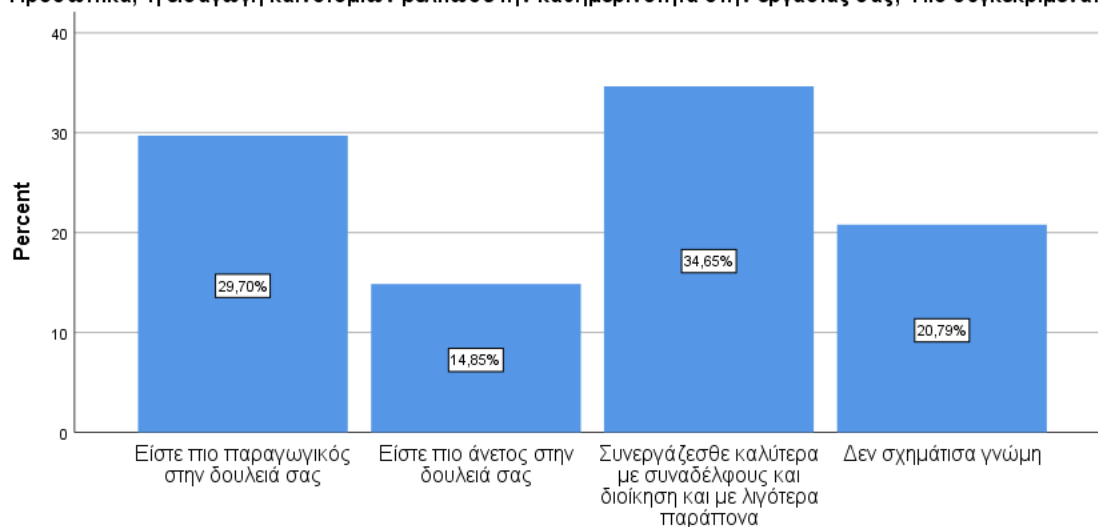
Διάγραμμα 19. Θα συμφωνούσατε ο φορέας σας να δεσμεύσει πόρους για την εισαγωγή καινοτομιών και για την επόμενη 5ετία (2023 - 2027);

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (70,30%) συμφωνεί στο να δεσμεύει ο φορέας του πόρους για την εισαγωγή καινοτομιών διότι αυτό θα φέρει καλά αποτελέσματα, ενώ ένα 21,78% αναφέρει ότι συμφωνεί μεν αλλά θα πρέπει αυτό να γίνει με φειδώ διότι δεν είναι σίγουρα τα αποτελέσματα. Τέλος, υπάρχει και ένα 7,92% που δεν έχει σχηματίσει γνώμη για το θέμα αυτό.

Πίνακας 19. Προσωπικά, η εισαγωγή καινοτομιών βελτίωσε την καθημερινότητα στην εργασίας σας; Πιο συγκεκριμένα:

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Valid	Είστε πιο παραγωγικός στην δουλειά σας	30	29,7
	Είστε πιο άνετος στην δουλειά σας	15	14,9
	Συνεργάζεσθε καλύτερα με συναδέλφους και διοίκηση και με λιγότερα παράπονα	35	34,7
	Δεν σχημάτισα γνώμη	21	20,8
	Total	101	100,0

Προσωπικά, η εισαγωγή καινοτομιών βελτίωσε την καθημερινότητα στην εργασίας σας; Πιο συγκεκριμένα:

Προσωπικά, η εισαγωγή καινοτομιών βελτίωσε την καθημερινότητα στην εργασίας σας; Πιο συγκεκριμένα:

Διάγραμμα 20. Προσωπικά, η εισαγωγή καινοτομιών βελτίωσε την καθημερινότητα στην εργασίας σας; Πιο συγκεκριμένα:

Από τον πίνακα και το διάγραμμα παραπάνω φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος (34,65%) πιστεύει ότι η εισαγωγή καινοτομιών βελτίωσε την καθημερινότητα στην εργασία του σε θέματα συνεργασίας με τους συναδέλφους και τη διοίκηση, στην παραγωγικότητα (29,70%) και στην άνεση (14,85%). Τέλος, υπάρχει και ένα 20,79% που δεν έχει σχηματίσει γνώμη για το θέμα αυτό.

5.3 Συσχέτιση δημογραφικών στοιχείων με τις ερωτήσεις

Στην παρούσα ενότητα, έγινε προσπάθεια να απαντηθεί το τρίτο ερευνητικό ερώτημα και για το λόγο αυτό συσχετίστηκαν τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος με t-test και ANOVA. Παρακάτω παρουσιάζονται μόνο τα στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα.

Πίνακας 20. Συσχέτιση φύλου με τις απαντήσεις

Group Statistics								
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	t	P-value	
Κρίνετε θετική την εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας	Άντρας	39	1,21	,409	,066	2,154	,034	
	Γυναίκα	62	1,06	,248	,031			

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι το φύλο αποτελεί στατιστικά σημαντικό παράγοντα για το εάν κρίνεται θετική η εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας (P-value = 0,034).

Πίνακας 21. Συσχέτιση βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης με τις απαντήσεις

Group Statistics								
	Σε ποιόν βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανήκει ο φορέας που εργάζεστε;	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	t	P-value	
Αν ναι, γνωρίζετε αν αυτή είναι;	Δήμος (α' βαθμός)	50	2,56	,812	,115	3,002	,003	
	Περιφέρεια (β' βαθμός)	51	2,02	,990	,139			
Για ποιους από τους παρακάτω	Δήμος (α' βαθμός)	50	2,20	,833	,118	- 3,557	0,001	
	Περιφέρεια (β' βαθμός)	51	2,80	,872	,122			

ήταν πιο σημαντικές οι αλλαγές;	βαθμός)						
---------------------------------	---------	--	--	--	--	--	--

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι ο βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης που εργάζονται οι ερωτώμενοι αποτελεί στατιστικά σημαντικό παράγοντα για το εάν γνωρίζει το δείγμα κατά πόσο αυτή η μονάδα είναι τυπική οργανωτική μονάδα ή άτυπη (P-value = 0,003)., καθώς και για ποιους είναι σημαντικές οι αλλαγές αυτές (P-value = 0,001).

Πίνακας 22. Συσχέτιση της ηλικίας με τις απαντήσεις

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	F	P-value
Αν ναι, γνωρίζετε αν αυτή είναι;	26 - 35 ετών	9	3,00	,000	,000	2,889	,039
	36 - 45 ετών	26	2,46	,859	,169		
	46 - 55 ετών	50	2,10	,995	,141		
	56 - 65 ετών	16	2,19	,981	,245		
	Total	101	2,29	,942	,094		
Αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα σας;	26 - 35 ετών	9	1,67	,500	,167	3,827	,012
	36 - 45 ετών	26	1,31	,471	,092		
	46 - 55 ετών	50	1,26	,443	,063		
	56 - 65 ετών	16	1,06	,250	,063		
	Total	101	1,28	,450	,045		

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι η ηλικία των ερωτώμενων αποτελεί στατιστικά σημαντικό παράγοντα για το εάν γνωρίζει το δείγμα κατά πόσο αυτή η μονάδα είναι τυπική οργανωτική μονάδα ή άτυπη (P-value = 0,039), καθώς και για το εάν οι νέες υπηρεσίες υποστηρίχτηκαν από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα τους (P-value = 0,012).

Πίνακας 23. Συσχέτιση της προϋπηρεσίας με τις απαντήσεις

		N	Mean	Std. Deviation	F	P-value
Κρίνετε θετική την εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας	0 - 5 χρόνια	25	1,28	,458	3,130	,029
	6 - 15 χρόνια	30	1,10	,305		
	16- 25 χρόνια	31	1,03	,180		
	26– 35 χρόνια	15	1,07	,258		
	Total	101	1,12	,325		
	Total	101	1,51	,502		
Αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα σας;	0 - 5 χρόνια	25	1,44	,507	3,514	,018
	6 - 15 χρόνια	30	1,37	,490		
	16- 25 χρόνια	31	1,16	,374		
	26– 35 χρόνια	15	1,07	,258		
	Total	101	1,28	,450		

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι η προϋπηρεσία των ερωτώμενων στον φορέα αποτελεί στατιστικά σημαντικό παράγοντα για το εάν κρίνει θετική την εισαγωγή έστω και μιας καινούριας υπηρεσίας κατά τα τελευταία πέντε χρόνια (P-value = 0,029) καθώς και για το αν αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (P-value = 0,018).

Πίνακας 24. Συσχέτιση του εκπαιδευτικού επιπέδου με τις απαντήσεις

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	F	P-value
Υπάρχει στον φορέα σας οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με έρευνα & ανάπτυξη	ΠΕ	48	1,48	,505	,073	3,246	,043
	ΤΕ	21	1,62	,498	,109		
	ΔΕ	32	1,28	,457	,081		
	Total	101	1,45	,500	,050		

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτώμενων αποτελεί στατιστικά σημαντικό παράγοντα για το εάν υπάρχει στον φορέα τους οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με την έρευνα και την ανάπτυξη (P-value = 0,043)..

Διάγραμμα 21. Συσχέτιση του εκπαιδευτικού επιπέδου με τις απαντήσεις (post hoc test Παράρτημα).

Μάλιστα σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Post Hoc Test οι ΤΕ θεωρούν περισσότερο ότι υπάρχει σε σχέση με τους ΔΕ. (Sig= 0,016, Παράρτημα).

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Μέσα από τη παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση και την ποσοτική έρευνα με διενέργεια ερωτηματολογίου που έλαβε χώρα, διερευνήθηκε το εάν υπάρχουν καινοτόμες ενέργειες σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης στη χώρα μας και ποιες λειτουργίες αφορούν οι καινοτομίες αυτές.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, δηλαδή το σε ποιο βαθμό παρατηρούνται καινοτομίες στις δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης της Ελλάδας, φάνηκε ότι παραπάνω από τους μισούς εργαζόμενους του δείγματος θεωρεί ότι υπάρχει στον φορέα που εργάζεται κάποια εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με την έρευνα και την ανάπτυξη, καθώς και την επινόηση ή υιοθέτηση και εφαρμογή καινοτόμων ιδεών. Μάλιστα, η συντριπτική πλειονότητα του δείγματος (88,12%) αναφέρει ότι κατά την τελευταία 5ετία, υπήρχε έστω και μια καινούρια υπηρεσία, την οποία κρίνει ως θετική στον φορέα εργασίας του.

Όσον αφορά στο δεύτερο ερευνητικό ερώτημα δηλαδή το πώς επηρεάζουν οι καινοτομίες αυτές τους διάφορους κλάδους της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα άτομα που εργάζονται εκεί, προκύπτει ότι οι καινοτομίες που έχουν εισαχθεί αφορούν κυρίως στην οργάνωση της εργασίας διαδικασιών που παράγει μια υπηρεσία καθώς και στην καλύτερη πρόσβαση, προβολή, απλοποίηση, συντόμευση μιας υπηρεσίας και οι επιπτώσεις τους λαμβάνονται από το δείγμα ως θετικές. Οι σημαντικότερες αλλαγές στον φορέα έγιναν στην οργανωτική αναδιάταξη και στην εικόνα του φορέα και ακολουθούν η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και η περιστολή δαπανών και εξοικονόμηση πόρων, οι οποίες και φαίνεται να είναι πιο σημαντικές για την διοίκηση του φορέα, έπειτα για τους συναλλασσόμενους του φορέα και έπειτα για τους εργαζόμενους. Συνολικά φαίνεται ότι το δείγμα θεωρεί ότι η εφαρμογή των καινοτομιών έχει αποδώσει αρκετά και οι τομείς βελτίωσης αφορούν την καθημερινότητα στην εργασία σε θέματα συνεργασίας με τους συναδέλφους και τη διοίκηση και την παραγωγικότητα.

Τέλος, όσον αφορά στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα, για το εάν υπάρχει κάποια συσχέτιση μεταξύ των δημογραφικών στοιχείων του δείγματος και των απαντήσεων τους σχετικά με τις καινοτόμες δράσεις στην τοπική αυτοδιοίκηση, φάνηκε ότι το φύλο αποτελεί στατιστικά σημαντικό παράγοντα για το εάν κρίνεται θετική η εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας, ο βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης που εργάζονται οι ερωτώμενοι για το εάν γνωρίζει το δείγμα κατά πόσο αυτή η μονάδα είναι τυπική οργανωτική μονάδα ή άτυπη, καθώς και για ποιους είναι σημαντικές οι αλλαγές αυτές, η ηλικία των ερωτώμενων για το εάν γνωρίζει το δείγμα κατά πόσο αυτή η μονάδα είναι τυπική οργανωτική μονάδα ή άτυπη, καθώς και για το ένα αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα τους, η προϋπηρεσία των ερωτώμενων στον φορέα για το εάν κρίνει θετική την εισαγωγή έστω και μιας καινούργιας υπηρεσίας κατά τα τελευταία πέντε

χρόνια καθώς και για το αν αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και τέλος το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτώμενων για το εάν υπάρχει στον φορέα τους οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με την έρευνα και την ανάπτυξη. Μάλιστα σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Post Hoc Test οι ΤΕ θεωρούν περισσότερο ότι υπάρχει σε σχέση με τους ΔΕ.

Συμπερασματικά, από την παρούσα έρευνα φάνηκε ότι η καινοτομία ως έννοια και αναγκαιότητα, κεντρίζει το ενδιαφέρον των εργαζόμενων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, που έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ως κυρίαρχο υπόβαθρο (γυναίκες, νεαρή ηλικία και ανώτερη ακαδημαϊκή μόρφωση), αλλά αυτό δεν μετουσιώνεται σε ισχυρή και στοχευμένη γνώση, ούτε φανερώνει ανάλογη θέληση για συμμετοχή σε σχετικές διαδικασίες και θυσίες για απαραίτητες αλλαγές. Η «διοικητικοκεντρική» κατεύθυνση στην αποτίμηση και προεξόφληση θετικών αποτελεσμάτων από την εφαρμογή της, εκτοπίζει από το πρώτο πλάνο την εξυπηρέτηση – ικανοποίηση του Πολίτη-Πελάτη και την ικανοποίηση-ανταπόδοση του στελεχιακού δυναμικού της. Έχει λοιπόν διανειθεί αρκετός δρόμος όπου η καινοτομία έχει συζητηθεί, αναγνωρισθεί και συνεισφέρει, αλλά απομένει άλλος τόσος για να γίνει αναπόσπαστο και δομικό κομμάτι της Οργανωσιακής κουλτούρας των ΟΤΑ.

Βιβλιογραφία

Διεθνής

Afuah, A. (1998). Responding To Structural Industry Changes: A Technological Evolution Perspective. *Oxford University Press, Usa*, Vol.6, Issue 1, pp. 183-202.

Amin, A. and J. Roberts. (2008). Knowing in Action: Beyond Communities of Practice, *Research Policy*, 37, 353-69

Bacon F. & Butler T (1998), *Achieving Planned Innovation*, 3rd Press, The Free Press, United States,

Bathelt, H. (2011). Innovation, Learning and Knowledge Creation in Co-localised and Distant Contexts, in PIKE, A., A. RODRIGUEZ-POSE, and J. TOMANEY, *Handbook of Local and Regional Development*, London: Routledge, 149–61.

Bhaskaran (2006). Incremental Innovation and Business Performance: Small and Medium-Size Food Enterprises in a Concentrated Industry Environment, *Journal of Small Business Management*, 44.1, 64–80.

Bingham, R. (1977). The Difusion of Innovation Among Local Governments, *Urban Affairs Quarterly*, 13.2, 223-32.

Boschma, R. (2005). Proximity and Innovation: A Critical Assessment, *Regional Studies*, 39.1, 61–74.

Bowman, A. 1980. The Impact of the Operationalization of ‘Innovation’, *Urban Affairs Quarterly*, 16.2, 235-44.

Brewis, T. (1969). *Regional Economic Policies in Canada*, Toronto: Macmillan.

Camagni, R. and R. Capello (2013). Regional Innovation Policy and the EU Regional Policy Reform: Toward Smart Innovation Policy, *Growth and Change*, 44.2, 355-89.

Chesborough, H. (2003). *Open innovation: The new imperative for creating and profiting from technology*, Cambridge, MA: Harvard Business Press.

- Cochran G. (1977). William 'Sampling Techniques' John Willey & Sons.
- Cooke, P., M. Bracyck and H-J. Bracczyk (eds). (2004). *Regional Innovation Systems: The role of Governance in a Globalised World*, 2nd edition, London : Routledge.
- Dewar, J. L., & Dutton, J. (1986). The Adoption Of Radical And Incremental Innovations: An Empirical Analysis. *Management Science*, Vol. 32, Issue 11, pp. 1422–1433. Available At <[Http://Dx.Doi.Org/10.1287/Mnsc.32.11.1422](http://dx.doi.org/10.1287/Mnsc.32.11.1422)>.
- Drucker, P.F. (1988) The Coming of the New Organization. *Harvard Business Review*, 66, 45-53.
- Feller, I., D. Menzel. (1978). The Adoption of Technological Innovation by Municipal Governments, *Urban Affairs Quarterly*, 13.4, 469-90.
- Filippeti, A. and Archibugi, D. (2011) 'Innovation in times of crisis: National Systems of Innovation, structure, and demand', *Research Policy*, March 2011, Vol. 40, No. 2, pp.179–192, ISSN 0048-7333, <http://dx.doi.org/10.1016/j.respol.2010.09.001>.
- Fischer, M. (2001). Innovation, Knowledge Creation And Systems Of Innovation. *Annals Of Regional Science*, Vol. 35, pp. 199–216.
- Franzel, J. (2008). Urban Government Innovation: Current Innovations and Factors that Contribute to Their Adoption, *Review of Policy Research*, 25.3, 253-77.
- Frascati Manual. (2004). Main Definitions And Conventions For The Measurement Of Research And Experimental Development (R&D). A Summary Of The Frascati Manual. Ocde/Gd (94)84.
- Freeman, C. (1984) *Long Waves in the World Economy*, Frances Pinter, London.
- Garcia, R., & Catalone, R. (2002). A Critical Look At Technological Innovation Typology And Innovativeness Terminology: A Literature Review. *The Journal Of Product Innovation Management*, Vol. 19, pp. 110–132.
- Harvey, D. (1989). From Managerialism to Entrepreneurialism: The Transformation of Urban Governance in Late Capitalism, *Geografiska Annaler. Series B, Human Geography*, 71.1, 3-17.
- Huizingh, E. (2011). Open innovation: State of the art and future perspectives, *Technovation*, 31: 2–9.

- Ladner A., Keuffer N., Baldersheim H., Hlepas N., Swianiewicz P., Steyvers K., Navarro Ca. (2019). *Patterns of Local Autonomy in Europe*. Palgrave Macmillan: Houndmills Basingstoke.
- Malecki, E. (1997). *Technology and Economic Development: The Dynamics of Local, Regional and National Competitiveness*, London: Addison Wesley Longman.
- Mcdermott, C., & O’connor, G. (2002). Managing Radical Innovation: An Overview Of Emergent Strategy Issues. *Journal Of Product Innovation Management*, Vol. 19(6), pp. 424–438.
- Nahlinder, J. (2013). Understanding Innovation in a Municipal Context, *Innovation Management, Policy & Practice*, 15.3, 315-24.
- OECD (2018). *Key Data on Local and Regional Governments in the European Union*. Ανακτήθηκε την 19 Δεκεμβρίου 2022 από <https://www.oecd.org/regional/EU-Local-government-key-data.pdf>.
- Pedersen, C. R., & Dalum, B. (2004). Incremental Versus Radical Change - The Case Of The Digital North Denmark Program. *10th International Schumpeter Society Conference, 2004*. Bocconi University, Milano, Italy.
- Rogers, M. (1995). *Diffusion Of Innovation*. 4th Edition. New York: The Free Press.
- Roncaglia, A. (2005) *Wealth of Ideas: History*, p.599, Cambridge University Press, New York.
- Rosenfeld and Servo, 1991: “Facilitating innovation in large organisations” by Robert Rosenfeld and Jenny C. Servo p. 28-33 in the book “Managing innovation” edited by Jane Henry and David Walker, 1991.
- Rowe A., & Boise, B. (1974). Organizational Innovation: Current Research And Evolving Concepts. *Public Administration Review*, Vol. 34, No. 3, pp. 284–293.
- Samuels, W., Biddle, J. and Dvis, J. (2003) *A Companion to the History of Economic Thought*, p.726, Blackwell Publishing, Malden, Oxford, Melbourne and Kurfürstendamm.
- Schumpeter, J.A. (1942) *Capitalism, Socialism and Democracy*, Harper, New York.
- Schumpeter, J.A. (1942) *Capitalism, Socialism and Democracy*. Vol. 36, Harper & Row, New York, 132-145.

Siauliai A. (1979). The Essence Of The Concept Of "Innovation" As An Economic Category And Economic Systems Management, Electronic Scientific Journal. [Http://Www.Uecs.Ru](http://Www.Uecs.Ru), Date: 31.10.2013.

Sivak, R., Caplanova, A. and Hudson, J. (2011) 'The impact of governance and infrastructure on innovation', *Post-Communist Economies*, Vol. 23, No. 2, pp.203–217.

Souza, M. (2009) *Crescimento económico, inovação e empreendedorismo*, Porto Alegre, Brazil.

The New Oxford Dictionary of English, 1998, σελ. 960).
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

Twiss, B. (1989). Goodridge M., *Managing Technology For Competitive Advantage: Integrating Technological And Organisational Development: From Strategy To Action*. Trans-Atlantic Publications.

Urabe, K. (1988). *Innovation and Management: International Comparison*. Berlin, New York: Walter De Gruyter.

Wallas, G. *The Art of Thought* Harcourt Brace, New York (1926)

Ελληνική

Ανδρίτσος Θ. & Πούλιος Δ., (2011) , Διοικητική οργάνωση, Χώρος και Δημοκρατία στην εποχή της Κρίσης, Αθήνα, 20/03, Στο 11ο Πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Συνέδριο.

Αρταβάνη Μ., (2011), Η Αναπτυξιακή Διάσταση του Προγράμματος «Καλλικράτης» σε Περίοδο Κρίσης , Στο 9ο Εθνικό Συνέδριο Περιφερειακή Ανάπτυξη και Οικονομική Κρίση: Διεθνής εμπειρία και Ελλάδα, Αθήνα, 6-7/05 (Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης , Πάντειο Πανεπιστήμιο).

Γιαννόπουλος Π. , (2011) Βήματα Δημοκρατίας: Από τον Καποδίστρια στον Καλλικράτη – Η αυτοδιοίκηση στη Γ΄ Ελληνική Δημοκρατία, Αθήνα, Εκδοτικός οίκος Λιβάνη.

Δαγτόγλου, Π. (2004). Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Ζυγούρης Π. (2018). *Το νέο δίκαιο της τοπικής αυτοδιοίκησης- Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι»- Βασικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις του πρόσφατου Ν.4555/2018*. Βιντεοσκοπημένο Σεμινάριο. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Κοντογιώργης, Γ. (1985). *Πολιτικό σύστημα και πολιτική*, Αθήνα: Πολύτυπο.

Κουρής Γ. (2018). Οι 10 βασικές αλλαγές που φέρνει ο «Κλεισθένης» στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Χανιά: Χανιώτικα Νέα, σ.17. Ανακτήθηκε την 17 Δεκεμβρίου 2022 από <https://polis2020.wordpress.com/2018/11/04/kouris-10-vasikes-allages-kleistheni/>

Λαδιάς Χ. (2014). *Ειδικά Θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης*. Αθήνα: Παπαζήσης

Μαϊστρος Π., (2000), Οι αναπτυξιακοί θεσμοί της αυτοδιοίκησης: Συμβολή στην Ιστορική μνήμη, Αθήνα, Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη.

Μπαμπούνης, Χ. (2008). *Όψεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος, Διοικητική οργάνωση, πληθυσμός, εκπαίδευση*, Αθήνα: Παπαζήση.

Μπέσιλα- Βήκα, Ευ. (2004). *Τοπική Αυτοδιοίκηση (Θεσμικό Πλαίσιο- Ευρωπαϊκή Διάσταση)*, τ. Ι, Αθήνα: Σάκκουλα.

Σαββαΐδου Κ., (2009), Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη.

Τομαρά- Σιδέρη, Μ. (1999). *Η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση (κοινότητα βίου- κράτος- πολιτική)*, Αθήνα: Παπαζήση.

Τσουντας Κ. & Τριανταφυλλοπούλου Α. (2010). *Η οργάνωση και οι λειτουργίες της Κεντρικής Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Παπαζήση.

Υπουργείο Εσωτερικών (2018). *Ολοκλήρωση Δημόσιας Διαβούλευσης. Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»*. Ανακτήθηκε την 15 Δεκεμβρίου 2022 από <http://www.opengov.gr/types/?p=5963>

Φαναριώτης Π. (1999), *Δημόσια Διοίκηση Αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση : Μπροστά στις προκλήσεις του 21 ου αιώνα*, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη.

Χλέπας Ν. – Κ. (1999), *Η Τοπική Διοίκηση στην Ελλάδα: Ο Διαλεκτικός Ανταγωνισμός της Αποκέντρωσης με την Αυτοδιοίκηση*, Αθήνα - Κομοτηνή, Εκδόσεις Σάκκουλα

Χλέπας, Ν. (2001). *Το νέο Σύνταγμα*. Πρακτικά Συνεδρίου: Αθήνα: Σάκκουλας

Παράρτημα

Παρακάτω παρατίθεται το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα, το οποίο αποτελείται από 21 ερωτήσεις.

Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Έρευνα στα πλαίσια του ΠΜΣ ΠΑΜΑΚ στη Δημόσια Διοίκηση
(για τυχόν διευκρινήσεις μπορείτε να επικοινωνείτε, σταθ.: 2241043232 κιν.:
6985815100)

Το Πανεπιστήμιο

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΠΜΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Το προφίλ σας ως εργαζόμενος

Τα βασικά στοιχεία σας.

Στις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής είναι αποδεκτή μόνο μια (1) απάντηση, ενώ στις ερωτήσεις με κείμενο σύντομης απάντησης (2, 3 και 9) όπως ζητείται

1. Σε ποιόν βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανήκει ο φορέας που εργάζεστε;

Δήμος (α' βαθμός)

Περιφέρεια (β' βαθμός)

2. Περιοχή - Περιφερειακή Ενότητα;

.....

3. Πόλη - Δήμος;

.....

4. Φύλο;

Άνδρας

Γυναίκα

5. Ηλικία;

26 - 35 ετών

36 - 45 ετών

46 - 55 ετών

56 - 65 ετών

6. Προϋπηρεσία στον συγκεκριμένο φορέα;

0 - 5 χρόνια

6 - 15 χρόνια

16- 25 χρόνια

26– 35 χρόνια

7. Σε τι θέση εργάζεστε;

Απλός Υπάλληλος

Προϊστάμενος

Διευθυντής

8. Ποια είναι η Κατηγορία ή η εκπαιδευτική βαθμίδα σας, έτσι όπως αναφέρεται στον Ο.Ε.Υ. του φορέα σας;

ΠΕ

ΤΕ

ΔΕ

ΥΕ

9. Συμπληρώστε τον κλάδο ή την ειδικότητά σας, έτσι όπως αναφέρεται στον Ο.Ε.Υ. του φορέα σας (π.χ. Διοικητικού Οικονομικού)

.....

Προφίλ του Φορέα

Μια σύντομη περιγραφή του φορέα σας σε σχέση με το θέμα.

Είναι αποδεκτή μόνο μια (1) απάντηση.

10. Υπάρχει στον φορέα σας οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με έρευνα & ανάπτυξη και την επινόηση ή υιοθέτηση και εφαρμογή καινοτόμων ιδεών;

- Ναι
- Όχι, δεν γνωρίζω

11. Αν ναι, γνωρίζετε αν αυτή είναι;

- Τυπική Οργανωτική μονάδα (Διεύθυνση, Τμήμα, Γραφείο)
- Απλώς θεσμοθετημένη ή Άτυπη (Επιτροπή, Ομάδα εργασίας κ.λ.π.)
- Δεν γνωρίζω

12. Κρίνετε θετική την εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας, ή την σημαντική βελτίωση υπάρχουσας από τον φορέα σας; (Π.χ. νέο μηχάνημα)

- Ναι
- Όχι, δεν γνωρίζω

13. Ξέρετε αν αυτή εφαρμόζεται ήδη όμοια ή σε κάποια παραλλαγή της σε κάποιο άλλον φορέα της δημόσιας διοίκησης;

- Ναι, γνωρίζω
- Όχι, δεν γνωρίζω

14. Αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα σας; (π.χ. εξειδικευμένο λογισμικό)

- Ναι
- Όχι - δεν γνωρίζω

Αξιολόγηση κατάστασης

Θέση, ρόλος σημασία και αποτελέσματα της καινοτομίας στον φορέα σας.

Είναι αποδεκτή μόνο μία (1) απάντηση.

15. Οι καινοτομίες που έχουν εισαχθεί με αυτές τις νέες ή βελτιωμένες υπηρεσίες του φορέα σας κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022) περισσότερο αφορούν:

- Στην οργάνωση της εργασίας και διαδικασιών που παράγει μια υπηρεσία
- Καλύτερη πρόσβαση, προβολή, απλοποίηση, συντόμευση μιας υπηρεσίας
- Στον έλεγχο, παρακολούθηση και μέτρηση μιας υπηρεσίας
- Δεν γνωρίζω

16. Γενικά κατά την γνώμη σας, οι επιπτώσεις από την εισαγωγή καινοτομιών

μέσα από τις νέες υπηρεσίες ήταν:

- Θετικές
- Αρνητικές
- Δεν σχημάτισα γνώμη

17. Σε ποιο από τα παρακάτω ήταν σημαντικότερες οι αλλαγές που προκάλεσαν στον φορέα σας;

- Στην Οργανωτική αναδιάταξη και εικόνα του
- Στην περιστολή δαπανών και εξοικονόμηση πόρων του
- Στην καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του
- Δεν σχημάτισα γνώμη

18. Για ποιους από τους παρακάτω ήταν πιο σημαντικές οι αλλαγές;

- Τους εργαζόμενους του φορέα (μεγαλύτερη ικανοποίηση από την εργασία τους)
- Τους συναλλασσόμενους με τον φορέα (καλύτερη εξυπηρέτηση)
- Την διοίκηση του φορέα (καλύτερος συντονισμός και επίβλεψη εργασιών)
- Δεν σχημάτισα γνώμη

19. Σίγουρα η εισαγωγή και εφαρμογή των καινοτομιών προκάλεσε εύλογα μια επένδυση, άσχετα αν γνωρίζετε το ύψος της ή όχι, έχετε την αίσθηση ότι:

- Σίγουρα απέδωσε αρκετά
- Απέδωσε αλλά ελάχιστα
- Δεν απέδωσε
- Δεν σχημάτισα γνώμη

20. Θα συμφωνούσατε ο φορέας σας να δεσμεύσει πόρους για την εισαγωγή καινοτομιών και για την επόμενη 5ετία (2023 - 2027);

- Ναι, είναι επιβεβλημένο και θα φέρει καλά αποτελέσματα
- Ναι, αλλά να γίνει με φειδώ, δεν είμαι σίγουρος για τα αποτελέσματα
- Όχι, δεν θα αποφέρει νέα αποτελέσματα, καλύτερα να διοχετευτούν αλλού
- Δεν σχημάτισα γνώμη

21. Προσωπικά, η εισαγωγή καινοτομιών βελτίωσε την καθημερινότητα στην εργασίας σας; Πιο συγκεκριμένα:

- Είστε πιο παραγωγικός στην δουλειά σας
- Είστε πιο άνετος στην δουλειά σας
- Συνεργάζεσθε καλύτερα με συναδέλφους και διοίκηση και με λιγότερα παράπονα
- Δεν σχημάτισα γνώμη

Αυτό το περιεχόμενο δεν έχει δημιουργηθεί και δεν έχει εγκριθεί από την Google.

Post Hoc Test

Multiple Comparisons

LSD

Dependent Variable	(I) Ποια είναι η Κατηγορία ή η εκπαιδευτική βαθμίδα σας, έτσι όπως αναφέρεται στον Ο.Ε.Υ. του φορέα σας;	(J) Ποια είναι η Κατηγορία ή η εκπαιδευτική βαθμίδα σας, έτσι όπως αναφέρεται στον Ο.Ε.Υ. του φορέα σας;	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Υπάρχει στον φορέα σας οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη μονάδα που να ασχολείται με έρευνα & ανάπτυξη	ΠΕ	ΤΕ	-,140	,128	,277	-,39	,11
		ΔΕ	,198	,112	,079	-,02	,42
	ΤΕ	ΠΕ	,140	,128	,277	-,11	,39
		ΔΕ	,338 [*]	,137	,016	,07	,61
	ΔΕ	ΠΕ	-,198	,112	,079	-,42	,02
		ΤΕ	-,338 [*]	,137	,016	-,61	-,07
Αν ναι, γνωρίζετε αν αυτή είναι;	ΠΕ	ΤΕ	-,158	,248	,526	-,65	,33
		ΔΕ	,052	,216	,810	-,38	,48
	ΤΕ	ΠΕ	,158	,248	,526	-,33	,65
		ΔΕ	,210	,266	,433	-,32	,74
	ΔΕ	ΠΕ	-,052	,216	,810	-,48	,38
		ΤΕ	-,210	,266	,433	-,74	,32
Κρίνετε θετική την εισαγωγή, κατά την τελευταία 5ετία (2018 - 2022), έστω και μιας (1) καινούργιας υπηρεσίας	ΠΕ	ΤΕ	-,039	,086	,653	-,21	,13
		ΔΕ	-,021	,075	,781	-,17	,13
	ΤΕ	ΠΕ	,039	,086	,653	-,13	,21
		ΔΕ	,018	,092	,847	-,17	,20
	ΔΕ	ΠΕ	,021	,075	,781	-,13	,17
		ΤΕ	-,018	,092	,847	-,20	,17

Ξέρετε αν αυτή εφαρμόζεται ήδη όμοια ή σε κάποια παραλλαγή της σε κάποιο άλλον φορέα της δημόσιας διοίκησης;	ΠΕ	ΤΕ	,202	,131	,126	-,06	,46
		ΔΕ	,083	,114	,468	-,14	,31
	ΤΕ	ΠΕ	-,202	,131	,126	-,46	,06
		ΔΕ	-,119	,141	,400	-,40	,16
	ΔΕ	ΠΕ	-,083	,114	,468	-,31	,14
		ΤΕ	,119	,141	,400	-,16	,40
Αυτή υποστηρίζεται από ουσιαστική χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στον φορέα σας;	ΠΕ	ΤΕ	,054	,119	,653	-,18	,29
		ΔΕ	,010	,104	,920	-,20	,22
	ΤΕ	ΠΕ	-,054	,119	,653	-,29	,18
		ΔΕ	-,043	,127	,736	-,30	,21
	ΔΕ	ΠΕ	-,010	,104	,920	-,22	,20
		ΤΕ	,043	,127	,736	-,21	,30
Οι καινοτομίες που έχουν εισαχθεί αφορούν	ΠΕ	ΤΕ	,348	,266	,193	-,18	,88
		ΔΕ	,125	,232	,591	-,33	,58
	ΤΕ	ΠΕ	-,348	,266	,193	-,88	,18
		ΔΕ	-,223	,285	,435	-,79	,34
	ΔΕ	ΠΕ	-,125	,232	,591	-,58	,33
		ΤΕ	,223	,285	,435	-,34	,79
Γενικά κατά την γνώμη σας, οι επιπτώσεις από την εισαγωγή καινοτομιών μέσα από τις νέες υπηρεσίες ήταν:	ΠΕ	ΤΕ	-,068	,183	,709	-,43	,29
		ΔΕ	,031	,159	,845	-,28	,35
	ΤΕ	ΠΕ	,068	,183	,709	-,29	,43
		ΔΕ	,100	,196	,612	-,29	,49
	ΔΕ	ΠΕ	-,031	,159	,845	-,35	,28
		ΤΕ	-,100	,196	,612	-,49	,29
Σε ποιο από τα παρακάτω ήταν σημαντικότερες οι	ΠΕ	ΤΕ	-,167	,308	,590	-,78	,45
		ΔΕ	-,021	,269	,938	-,55	,51

αλλαγές που προκάλεσαν στον φορέα σας;	ΤΕ	ΠΕ	,167	,308	,590	-,45	,78
		ΔΕ	,146	,331	,661	-,51	,80
	ΔΕ	ΠΕ	,021	,269	,938	-,51	,55
		ΤΕ	-,146	,331	,661	-,80	,51
Για ποιους από τους παρακάτω ήταν πιο σημαντικές οι αλλαγές;	ΠΕ	ΤΕ	-,208	,237	,382	-,68	,26
		ΔΕ	-,010	,207	,960	-,42	,40
	ΤΕ	ΠΕ	,208	,237	,382	-,26	,68
		ΔΕ	,198	,255	,439	-,31	,70
	ΔΕ	ΠΕ	,010	,207	,960	-,40	,42
		ΤΕ	-,198	,255	,439	-,70	,31
Σίγουρα η εισαγωγή και εφαρμογή των καινοτομιών προκάλεσε εύλογα μια επένδυση	ΠΕ	ΤΕ	,199	,236	,400	-,27	,67
		ΔΕ	,302	,206	,145	-,11	,71
	ΤΕ	ΠΕ	-,199	,236	,400	-,67	,27
		ΔΕ	,103	,253	,686	-,40	,60
	ΔΕ	ΠΕ	-,302	,206	,145	-,71	,11
		ΤΕ	-,103	,253	,686	-,60	,40
Θα συμφωνούσατε ο φορέας σας να δεσμεύσει πόρους για την εισαγωγή καινοτομιών και για την επόμενη 5ετία (2023 - 2027);	ΠΕ	ΤΕ	,113	,225	,616	-,33	,56
		ΔΕ	,198	,196	,315	-,19	,59
	ΤΕ	ΠΕ	-,113	,225	,616	-,56	,33
		ΔΕ	,085	,241	,726	-,39	,56
	ΔΕ	ΠΕ	-,198	,196	,315	-,59	,19
		ΤΕ	-,085	,241	,726	-,56	,39
Προσωπικά, η εισαγωγή καινοτομιών βελτίωσε την καθημερινότητα στην εργασίας σας;	ΠΕ	ΤΕ	-,039	,298	,897	-,63	,55
		ΔΕ	-,062	,260	,810	-,58	,45
	ΤΕ	ΠΕ	,039	,298	,897	-,55	,63
		ΔΕ	-,024	,320	,941	-,66	,61

Πιο συγκεκριμένα: ΔΕ	ΠΕ	,063	,260	,810	-,45	,58
	ΤΕ	,024	,320	,941	-,61	,66